

Briuselis, 2023 10 12
COM(2023) 640 final

KOMISIJOS ATASKAITA

2022 METŲ ATASKAITA

**DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKymo IR DĖL
SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS**

2022 METŲ ATASKAITA DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKYMO IR DĖL SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

1. ĮVADAS

Tai 30-oji subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaita, pateikta pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo (toliau – Protokolas Nr. 2) 9 straipsnį. Nuo 2018 m. ataskaitoje taip pat aptariami Komisijos santykiai su nacionaliniais parlamentais, kurie atlieka svarbų vaidmenį taikant šiuos principus.

2022 m., panaikinus dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. kovo mėn. įvestus apribojimus, grįžta prie įprastos veiklos. Tai pasakytina ir apie santykius su nacionaliniais parlamentais, kuriuose dauguma ryšių vėl palaikomi ne virtualiai, o fiziškai.

Kaip ir visur, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikis taip pat juntamas santykiuose su nacionaliniais parlamentais ir parlamentams bendradarbiaujant tarpusavyje. Karo temą nacionaliniai parlamentai aptarė įvairiose nuomonėse ir visuose COSAC¹ posėdžiuose. Vis dėlto nacionaliniai parlamentai taip pat ir toliau daugiausia dėmesio skyrė pagrindiniams Komisijos prioritetams, ypač žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai ir demokratijos klausimams.

Baigiantis Konferencijai dėl Europos ateities dėmesys taip pat atkreiptas į nacionalinių parlamentų vaidmenį. Į jos išvadas įtrauktas skirsnis apie subsidiarumą, o jame pasiūlyta priemonių, kurios padėtų užtikrinti, kad ES teisės aktuose būtų laikomasi subsidiarumo principo.

Nacionaliniai parlamentai taip pat aktyviai svarstė savo vaidmenį kuriant ES politiką ir būdus padidinti pagarbą Europos vertybėms, teisinei valstybei, pagrindinėms teisėms ir demokratijai. Pirmininkaujant Prancūzijai, išvadas šiomis temomis paskelbė dvi darbo grupės.

2022 m. Komisija pradėjo praktiškai vykdyti praėjusiais metais pristatytus savo naujus įsipareigojimus dėl geresnio reglamentavimo. Todėl, be kita ko, išsamiau nagrinėjama ir nurodoma, kaip ji pasiūlymuose atsižvelgia į subsidiarumo ir proporcingumo principus.

2. SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKYMAS INSTITUCIJOSE

2.1. KOMISIJA

Geresnis reglamentavimas: komunikato, peržiūrėtų gairių ir priemonių rinkinio įgyvendinimas

2022 m. Komisija, toliau stiprindama subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymą, taikė 2021 m. priimtas peržiūrėtas geresnio reglamentavimo gaires ir priemonių rinkinį². Kaip paskelbta 2021 m. Komunikate dėl geresnio reglamentavimo³, Komisija pradėjo sistemingai skelbti subsidiarumo vertinimo lentelę su kiekvienu politiškai opiu ir svarbiu pasiūlymu, kurio poveikio vertinimas atliktas. Viešose konsultacijose dabar taip pat galima aiškiau atskirti vietas, regionų ir nacionalines valdžios institucijas ir tiksliau atskleisti jų indėlį.

¹ Europos Sąjungos parlamentų Sąjungos reikalų komitetų konferencija.

² Papildomos informacijos pateikiama praėjusių metų ataskaitos 2.1 skirsnyje.

³ COM(2021) 219 *final*.

Be to, Komisija sugriežtino savo atliekamus teritorinio poveikio vertinimus ir įdiegė poveikio kaimui vertinimą⁴, kad būtų labiau atsižvelgiama į įvairių ES regionų ir teritorijų poreikius ir ypatumus. Todėl visais atvejais atliekant poveikio vertinimą taikomas išsamesnis tikrinimo procesas, siekiant nustatyti reikšmingą Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų asimetrišką poveikį skirtingoms ES teritorijoms, pavyzdžiui, tarpvalstybinėms, kaimo, salų, kalnų, atokiausių regionų ar retai gyvenamoms vietovėms. Taikant šią tikrinimo metodiką, per trijų etapų procesą⁵ paaiškėja, ar esama neproporcingų teritorinių padarinių, dėl kurių vertėtų atlikti teritorinio poveikio vertinimą.

Be to, 2022 m. Komisija taip pat pradėjo visapusiškai įgyvendinti principą „kiek plus, tiek minus“ – tai reiškia, kad dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų atsiradusi nauja našta įmonėms ir asmenims kompensuojama mažinant esamą naštą toje pačioje politikos srityje. Atliekant poveikio vertinimą išsamiai ir skaidriai nurodomos visos reikalavimų laikymosi išlaidos ir sutaupytos išlaidos. Pagal principą „kiek plus, tiek minus“ koregavimo išlaidos kompensuojamos, kiek įmanoma tai padaryti, o administracinės išlaidos kompensuojamos toje pačioje politikos srityje, kiek įmanoma tai padaryti atsižvelgiant į atskirų politikos sričių ypatumus. Dėl tokio požiūrio ES reglamentavimo sistema apskritai tapo proporcingesnė, jis paskatino plačiau kiekybiškai vertinti sąnaudas ir naudą ir veikė kaip tam tikra sąnaudų ribojimo priemonė. Taigi tai padėjo sumažinti sąnaudas ir kuo labiau padidinti naudą žmonėms ir įmonėms. 2022 m. metiniame naštos tyrime⁶ skaidriai pristatomi teigiami rezultatai, dėl kurių 2022 m. administracinė našta iš viso sumažėjo 7,3 mlrd. EUR.

Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformos indėlis į supaprastinimą ir naštos mažinimą

2022 m. Ateičiai tinkamo reglamentavimo platforma⁷ – aukšto lygio ekspertų grupė, padedanti Komisijai supaprastinti ES teisės aktus ir mažinti susijusią nereikalingą reglamentavimo naštą – remdamasi savo metine darbo programa priėmė 10 nuomonių⁸. Ji aptarė įvairias temas, pavyzdžiui, finansus ir mokesčius, aplinkos klausimus, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, aukų teises, maisto švaistymą ir biologinius sprendimus. Daugelyje nuomonių pateikiama supaprastinimo ir naštos mažinimo idėjų, kurios galėtų padėti tiesiogiai pagerinti padėtį vietos ir regionų lygmeniu. Pavyzdžiui, nuomonėje dėl vyriausybės sąveikumo strategijos⁹ paraginta

⁴ Apie poveikio kaimui vertinimą paskelbta komunikate „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija“ (COM(2021) 345 *final*). Tai reiškia, kad politika turi būti peržiūrima kaimo požiūriu, atsižvelgiant į faktinį ir galimą, tiesioginį ir netiesioginį poveikį kaimo vietovių darbo vietoms ir ekonomikos augimui, vystymosi perspektyvoms, socialinei gerovei ir kaimo vietovių ir bendruomenių aplinkos kokybei. Jeigu šioms vietovėms ir bendruomenėms daromas didelis neigiamas poveikis, ES intervencijos sumanymą ir įgyvendinimą gali tekti pakoreguoti, kad būtų atsižvelgta į konkrečias jų aplinkybes.

⁵ Galimą teritorinį poveikį tam tikrų tipų regionams ir (arba) vietovėms nagrinėja Komisijos padaliniai, remdamiesi tiriamaisiais klausimais ([Geresnio reglamentavimo priemonė Nr. 18](#)). Jeigu atsakymas į bet kurį iš tų klausimų yra teigiamas, internetu patikrinama, ar būtinas teritorinio poveikio vertinimas ([Geresnio reglamentavimo priemonė Nr. 34](#)). Atliekant būtinumo patikrinimą vertinama, ar rekomenduoti atlikti teritorinio poveikio vertinimą. Kai galimas teritorinis poveikis laikomas dideliu, teritorinio poveikio vertinimas suteikia įžvalgų apie tikėtinus poveikio modelius visoje ES ir padeda nustatyti veiksnius ir potencialias koregavimo galimybes siekiant užtikrinti, kad politikos poveikis pasiskirstytų tolygiau.

⁶ Žr. https://commission.europa.eu/publications/annual-burden-survey_en.

⁷ Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformoje remiamasi nacionalinio, regioninio ir vietos lygmenų valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų kompetencija ir patirtimi. Ją sudaro dvi grupės: vyriausybės grupė (visų ES šalių nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų, taip pat Regionų komiteto atstovai) ir suinteresuotųjų subjektų grupė (geresnio reglamentavimo srities ekspertai, atstovaujantys įmonėms ir nevyriausybiniams organizacijoms, taip pat Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas). Žr. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_It.

⁸ https://commission.europa.eu/publications/adopted-opinions-2022_en

⁹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_10%20Governments%20interoperability%20strategy_rev.pdf

atliekant atitinkamus poveikio vertinimus išnagrinėti, ar įmanoma įdiegti sąveikumo valdymo sistemą. Nuomonė dėl Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių direktyvos ir Motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo direktyvos peržiūros¹⁰ taip pat gali būti naudinga vietos ir regionų lygmeniu, nes joje Komisija raginama apsvarstyti galimybę visiškai suskaitmeninti registracijos sistemą ir įdiegti centrinę registracijos sistemą ir (arba) sąveikias sistemas arba užtikrinti registracijos sistemų suderinamumą ir koordinavimą tarp valstybių narių ir pačiose valstybėse narėse. Be to, nuomonėje dėl skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos sujungimo¹¹ pabrėžta, kad svarbu geriau išnaudoti strateginį prognozavimą ir, be kita ko, užtikrinti geresnes galimybes naudotis duomenimis patobulinus plačiąjuosčio ryšio infrastruktūrą ir valdymą.

Regionų komiteto tinklas „RegHub“¹² pasidalijo savo praktine patirtimi įgyvendinant ES politiką, o ja rengdama savo nuomonės galėjo pasinaudoti platforma. Tinklas „RegHub“ taip pat prisidėjo prie platformos metinės darbo programos pasiūlęs vietos ir regionų lygmenimis svarbių temų¹³. Be to, 2022 m. tinklas pristatė specialiąją ataskaitą „XXI a. taisyklės XXI a. infrastruktūrai“¹⁴. Ataskaitoje visų pirma aptarta, kaip įveikti transporto, skaitmeninės ir žaliosios infrastruktūros diegimo kliūtis, su kuriomis įgyvendindamos infrastruktūros projektus susiduria vietos ir regionų administravimo institucijos. Joje išdėstyta, ką regionų ir vietos valdžios institucijos mano apie kliūtis ir galimus investavimo sprendimus, kurie yra labai svarbūs siekiant sudaryti palankesnes sąlygas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai ir pasiekti ES žaliojo kurso, skaitmeninio dešimtmečio ir darnaus bei išmanaus judumo tikslus.

Poveikio vertinimai

Komisija nagrinėja, kaip laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų, visada, kai atlieka poveikio vertinimą, rengiamą politikos pasiūlymams ir pasiūlymams dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Tokių vertinimų nepriklausomą kokybės kontrolę atlieka Reglamentavimo patikros valdyba¹⁵. 2022 m. Valdyba išnagrinėjo 70 poveikio vertinimų, o 2021 m. – 83.

Vertinant, kaip laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų, ypač svarbūs visi tarpvalstybiniai aspektai, kaip, pavyzdžiui, pasiūlyme dėl Direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo¹⁶. Poveikio vertinime pabrėžta, kad dėl tarpvalstybinio organizuotų nusikalstamų grupių pobūdžio pavienių valstybių narių pastangų kovoti su organizuotu nusikalstamumu nepakanka. Taip yra dėl to, kad 70 proc. ES veikiančių nusikalstamų grupių veiklą vykdo

¹⁰ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR2_05%20ELV_rev.pdf

¹¹ https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR1_01%20Interconnectivity_rev.pdf

¹² „RegHub“ yra vietos ir regionų valdžios institucijų tinklas, kurio tikslas – konsultuojantis su vietos lygmens subjektais rinkti informaciją apie ES politikos įgyvendinimo patirtį. Daugiau informacijos pateikiama adresu <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>.

¹³ Daugiau informacijos apie tinklo „RegHub“ veiklą pateikiama 2.4 skirsnyje.

¹⁴

<https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>

¹⁵ Reglamentavimo patikros valdybos veikla pristatoma jos metinėse ataskaitose: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_It#metin%C4%97s-ataskaitos.

¹⁶ SWD(2022) 245 *final*, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – poveikio vertinimo ataskaita, pridėdama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo.

daugiau nei trijose valstybėse narėse ir slepia bei reinvestuoja iš nusikalstamos veiklos gautą turtą visoje ES vidaus rinkoje¹⁷.

Vertinant to pasiūlymo proporcingumą, toje konkrečioje poveikio vertinimo analizėje visų pirma nagrinėta, kiek priemonės yra proporcingos, be kita ko, palyginti su valstybėms narėms tenkančia našta. Atliekant analizę nagrinėtas galimas valstybių narių laisvės pačioms organizuoti savo veiklą apribojimas ir analizuota, kaip suderinamas veiksmingumas su pagrindinių teisių apribojimais. Padaryta išvada, kad su reikiama išteklių ir būtinybe pritaikyti nacionalines sistemas susijusių siūlomų priemonių poveikį valstybėms narėms nusveria numatoma nauda, jei valdžios institucijos galėtų geriau atsekti ir nustatyti, įšaldyti, valdyti ir konfiskuoti neteisėtą turtą.

Kiti vertinimai ir tinkamumo patikros

Subsidiarumas ir proporcingumas taip pat yra labai svarbūs aspektai atliekant vertinimus ir tinkamumo patikras, per kuriuos nustatoma, ar ES lygmens veiksmais pasiekta numatytų rezultatų efektyvumo, veiksmingumo, suderinamumo, aktualumo ir Europos pridėtinės vertės požiūriu.

2022 m. Reglamentavimo patikros valdyba patikrino 10 pagrindinių vertinimų, tarp jų 2 tinkamumo patikras. Vertinimai taip pat padeda nustatyti, ar ES veiksmai ilgainiui vis dar atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus.

Pavyzdžiui, įvertinus Nuotekų dumblo direktyvą¹⁸ nustatyta, kad direktyva išlaikė savo pridėtinę vertę, palyginti su išimtinai nacionaliniu reglamentavimu, nes yra vienintelė teisinė priemonė, kuria nustatoma ES masto dirvožemio apsaugos aplinkos sąlygų sistema siekiant saugiai naudoti dumblą ES žemės ūkio paskirties žemėje. Joje nustatomas minimalus taršos kontrolės suderinimo lygis ir taip sumažinama su dumblo naudojimu žemės ūkyje susijusi rizika aplinkai ir sveikatai. Atlikus vertinimą paaiškėjo, kad nors daug valstybių narių yra priėmusios griežtesnes taisykles, direktyvoje nustatytu minimaliu aplinkos apsaugos lygiu remtasi nacionalines taisykles nustatant kitose valstybėse narėse ir šalyse kandidatėse, kuriose direktyvoje nustatyti minimalūs standartai dar nebuvo pasiekti. Todėl direktyva visiškai atitiko subsidiarumo ir proporcingumo principus.

2.2. EUROPOS PARLAMENTAS¹⁹

2022 m. pagal Protokolą Nr. 2 Europos Parlamentas iš nacionalinių parlamentų gavo 249 dokumentus. Iš šių dokumentų 34 buvo pagrįstos nuomonės²⁰, o 215 – kiti dokumentai (juose

¹⁷ Siekdamas nuslėpti audito seką ir paslėpti lėšų šaltinį ir nuosavybę, nusikalstamos grupės naudoja įvairiose jurisdikcijose veikiančią sudėtingą banko sąskaitų ir priedangos įmonių tinklą. Kaip pranešama, nusikaltėliai taikosi į valstybes nares, kuriose turto susigrąžinimo sistemos silpnesnės. Todėl siekiant veiksmingai susigrąžinti nusikalstamos veiklos priemones ir nusikalstamu būdu įgytas pajamas, itin svarbu, kad visoje ES būtų atnaujintos pastangos varžyti nusikalstamų organizacijų finansinius išteklius. Siūloma direktyva palengvintų tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir padėtų veiksmingiau kovoti su organizuotu nusikalstamumu.

¹⁸ SWD(2023) 157 *final*.

¹⁹ Šios ataskaitos 2.2–2.4 skirsniuose aptariamas atitinkamų ES institucijų ir įstaigų indėlis.

²⁰ Europos Parlamentas ir Komisija (per tą patį laikotarpį užregistravusi 16 pagrįstų nuomonių) pagrįstas nuomones skaičiuoja skirtingai. Su keliais Komisijos pasiūlymais susijusią pagrįstą nuomonę Komisija statistikos tikslais skaičiuoja tik kaip vieną pagrįstą nuomonę, o nustatant, ar pasiekta riba, kai dėl Komisijos pasiūlymo reikia pradėti geltonosios kortelės arba oranžinės kortelės procedūrą, tokia pagrįsta nuomonė skaičiuojama kaip viena pagrįsta nuomonė dėl kiekvieno pasiūlymo, kuris joje aptariamas. Europos Parlamentas, priešingai, pagrįstų nuomonių skaičiuoja tiek, kiek yra susijusių pasiūlymų. Ribos nustatytos Protokolo Nr. 2 7 straipsnyje.

susirūpinimo dėl subsidiarumo nepareikšta). Palyginti, 2021 m. Europos Parlamentas gavo 227 dokumentus, iš kurių 24 buvo pagrįstos nuomonės.

Nacho Sánchezas Amoras (S&D / ES) ir Karen Melchior („Renew“ / DK) buvo nuolatiniai Teisės reikalų komiteto (JURI) pranešėjai subsidiarumo klausimais, šias pareigas ėję atitinkamai 2022 m. pirmąjį ir antrąjį pusmečius. 2022 m. Komitetas prisidėjo prie COSAC rengiamos 37-osios²¹ ir 38-osios²² pusmečio ataskaitų dėl su parlamentine kontrole susijusių ES procedūrų ir praktikos pakeitimų.

Europos Parlamento tyrimų tarnyba toliau padėjo Europos Parlamentui į savo darbą įtraukti subsidiarumo ir proporcingumo aspektus. 2022 m. ji parengė 45 Europos Komisijos poveikio vertinimo pradinius vertinimus²³, 1 išsamią persvarstytą geresnio reglamentavimo gairių analizę²⁴, 6 ES politikos įgyvendinimo *ex post* vertinimus, 20 įgyvendinimo vertinimų, 4 dokumentus dėl praktinio įgyvendinimo (įskaitant leidinį, kuriame nagrinėjama Komisijos metinė darbo programa), 4 išsamius tęstinius kontrolinius sąrašus ir dar 1 tyrimą. Kalbant apie ES pridėtinę vertę, taip pat pateiktos 2 ES veiksmų nebuvimo kaštų ataskaitos ir 2 ES pridėtinės vertės vertinimo ataskaitos, 5 dokumentai dėl esamos ES politikos pridėtinės vertės ir 3 kiti leidiniai.

2.3. EUROPOS SAJUNGOS TARYBA

2022 m. Europos Sąjungos Taryba (toliau – Taryba), įskaitant atitinkamas jos darbo grupes, toliau stebėjo, ar veiksmingai įgyvendinamos praėjusiais metais Tarybos ir Europos Vadovų Tarybos priimtos išvados dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų. Tai buvo Europos Vadovų Tarybos išvados dėl tolesnio Bendrosios rinkos darbotvarkės įgyvendinimo²⁵, Tarybos išvados dėl geresnio reglamentavimo „Konkurencingumo ir tvaraus, integracinio augimo užtikrinimas“²⁶, Tarybos išvados „Bandomoji reglamentavimo aplinka ir eksperimentavimo nuostatos – priemonės užtikrinti inovacijoms palankią, perspektyvią ir atsparią reglamentavimo sistemą, kuri padėtų įveikti trikdančius iššūkius skaitmeniniame amžiuje“²⁷, taip pat Tarybos išvados dėl duomenų technologijų, kuriomis siekiama patobulinti geresnį reglamentavimą²⁸.

Taryba ne tik vykdo išipareigojimus pagal Sutartį, bet ir nuolat informuoja valstybes nares apie nacionalinių parlamentų nuomones dėl pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. 2022 m. Tarybos generalinis sekretoriatas išplatino 32 pagrįstas nuomones, gautas pagal Protokolą Nr. 2, ir 152 nuomones, pateiktas palaikant politinį dialogą²⁹.

²¹ <https://www.parlue2022.fr/content/download/10398/file/37th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf?inLanguage=eng-GB>

²² <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2022/11/3.-38th-Bi-annual-Report-of-COSAC.pdf>

²³ Šioje pastraipoje vartojamų terminų apibrėžtys pateikiamos ES terminologijos duomenų bazėje IATE: <https://iate.europa.eu/home>.

²⁴ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI\(2022\)699463_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/699463/EPRS_BRI(2022)699463_EN.pdf)

²⁵ Dok. EUCO 17/18 II/2 ir IV/15 punktai ir dok. EUCO 13/20 II/4 punktas, taip pat įgyvendinimo atžvilgiu Tarybos dok. ST 11654/21.

²⁶ Tarybos dokumento ST 6232/20 2 ir 12 punktai.

²⁷ Tarybos dokumento ST 13026/1/20 1 peržiūrėtos redakcijos 3 ir 12 punktai.

²⁸ OL C 241, 2021 6 21, p. 13.

²⁹ Tarybos generalinis sekretoriatas nacionalinių parlamentų nuomones gauna nesistemiškai, todėl gautų nuomonių skaičius įvairiose institucijose gali skirtis; taip pat žr. 20 išnaša.

2.4. REGIONŲ KOMITETAS

2022 m. Regionų komitetas toliau dirbo subsidiarumo, proporcingumo ir geresnio reglamentavimo srityse, remdamasis savo 2020–2025 m. kadencijos prioritetais³⁰. Šie prioritetai – toliau padėti gerinti ES teisės aktų kokybę, tiksliau numatyti jų teritorinį poveikį ir propaguoti aktyvaus subsidiarumo principą³¹. Tai patvirtino nustatyti faktai, pateikti Regionų komiteto 2022 m. ES metinėje regionų ir miestų padėties ataskaitoje³², kurioje pabrėžiama subsidiarumo principo svarba ES sanglaudos politikoje ir esminis Regionų komiteto vaidmuo Konferencijoje dėl Europos ateities skatinant diskusijas apie subsidiarumą.

Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo stebėseną

2022 m. Regionų komitetas paskelbė 23 nuomones dėl pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, 31 nuomonę dėl kitų dokumentų ar temų ir 8 rezoliucijas. Iš jų 24 nuomonėse buvo aiškiai nurodytas subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymasis arba pateikta konkrečių rekomendacijų, kaip užtikrinti, kad tų principų būtų laikomasi geriau. Be to, subsidiarumo ir proporcingumo klausimai aptarti 7 rezoliucijose, tarp jų rezoliucijose dėl Konferencijos dėl Europos ateities (2022 m. sausio mėn.) ir dėl Konferencijos rezultatų ir tolesnių veiksmų (2022 m. birželio mėn.), taip pat dviejose rezoliucijose dėl 2023 m. Komisijos darbo programos (2022 m. birželio ir lapkričio–gruodžio mėn.).

Regionų komiteto Subsidiarumo iniciatyvinė grupė nustatė 4 prioritetinius dokumentų rinkinius, kurių atitiktis subsidiarumo principui turi būti stebima³³, ir 5 papildomus pasiūlymus, kuriuos taip pat aktualu stebėti³⁴ 2022 m. Šiuo laikotarpiu Regionų komiteto Subsidiarumo stebėsenos tinklo nariai Regionų komitetui pateikė 20 dokumentų. Metų pabaigoje Regionų komitetas buvo priėmęs arba dar rengė nuomones dėl daugumos nustatytų ir jau paskelbtų iniciatyvų.

Aktyvus subsidiarumas ir geresnis reglamentavimas platesniame ES kontekste

Konferencijoje dėl Europos ateities Regionų komitetas propagavo aktyvaus subsidiarumo koncepciją, visų pirma teikdamas pasiūlymus, kaip „taikyti aktyvų subsidiarumą siekiant labiau įtraukti parlamentus, regionus ir miestus į ES politikos formavimą“. Todėl, be kita ko, buvo raginama: sistemingai naudoti Regionų komiteto parengtą subsidiarumo lentelę; skaidriau ir plačiau vertinti teritorinį poveikį siekiant nustatyti ES teisės aktų poveikį miestams ir regionams; taikyti subsidiarumo principą ES valdymo procesams, pavyzdžiui, Europos semestriui. Jeigu bus vykdoma Sutarties reforma, Regionų komitetas paragino nacionaliniams ir (arba) regioniniams parlamentams ir (arba) Regionų komitetui suteikti iniciatyvos teisę siūlyti arba panaikinti ES teisės aktus ir pasiūlė proporcingumo principui suteikti tokį patį teisinį statusą kaip ir subsidiarumo principui.

³⁰ Europos regionų komiteto rezoliucija „Europos regionų komiteto 2020–2025 m. prioritetai. Žmonėms artimesnė Europa pasitelkiant kaimus, miestus ir regionus“ (OL C 324, 2020 10 1, p. 8–15), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52020XR1392>.

³¹ Sąvoka „aktyvus subsidiarumas“ reiškia, kad nacionaliniai parlamentai ir vietos bei regionų valdžios institucijos prisideddami parengiamuoju teisėkūros etapu padeda Komisijai suderinti jos pasiūlymus atsižvelgiant į konkrečias daugiapakopio valdymo aplinkybes. Žr. ataskaitą dėl aktyvaus subsidiarumo, kurią parengė Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupė: https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.

³² [4739 Report State of R and C 2022 EN-N - main page.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/files/4739_Report_State_of_R_and_C_2022_EN-N_-_main_page.pdf)

³³ Nustatyti šie prioritetai: nulinės taršos dokumentų rinkinys (į kurį įtraukti su vandentvarka ir aplinkos oro kokybe susiję pasiūlymai); su klimatu susijusių priemonių rinkinys (įskaitant anglies dioksido absorbavimo sertifikavimą ir tausųjį pesticidų naudojimą); pasiūlymas dėl skaitmeninių daugiarašio judumo paslaugų; pasiūlymas dėl lygybės įstaigų.

³⁴ Nustatyta, kad taip pat aktualu stebėti: skaitmeninį švietimą ir įgūdžius; minimaliąsias pajamas; Europos priežiūros strategiją; Miesto nuotekų direktyvos peržiūrą; ES vyriausybių sąveikumo strategiją.

Regionų komiteto delegacijos ir jos tuometinio pirmininko Apostolo Tzitzikosto (kaip Konferencijos dėl Europos ateities Demokratijos darbo grupės pranešėjo subsidiarumo klausimais) indėlis padėjo suformuluoti pagrindinę konferencijos rekomendaciją šiuo klausimu, konkrečiai – pasiūlymą Nr. 40, kuriame teigiama, kad „[a]ktyvus subsidiarumas ir daugiapakopis valdymas yra ES veikimo ir demokratinės atskaitomybės pagrindiniai principai ir esminės savybės“³⁵. Pasiūlyme Nr. 40, be kita ko, siūloma „Regionų komitetą <...> pertvarkyti taip, kad būtų naudojami tinkami dialogo su regionais, miestais ir savivaldybėmis kanalai, ir suteikti jam svarbesnį vaidmenį institucinėje architektūroje tais atvejais, kai svarstomi teritorinės svarbos klausimai“, ir teigiama, kad „[s]istemingas subsidiarumo apibrėžties, dėl kurios bendrai susitartų visos ES institucijos, naudojimas galėtų padėti išsiaiškinti, ar sprendimai turi būti priimami Europos, nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu“.

Atsižvelgiant į šias rekomendacijas, 2022 m. lapkričio 11 d. Valensijoje (Ispanija) surengta 10-oji subsidiarumo konferencija³⁶. Dalyvaujant Komisijos pirmininko pavaduotojui M. Šefčovičiui (vaizdo pranešimu) ir Komisijos narei E. Ferreirai, taip pat Europos Parlamento nariams, konferencijoje buvo priimtos išvados, kad reikia toliau propaguoti aktyvaus subsidiarumo koncepciją kaip vieną pagrindinių ES geresnio reglamentavimo darbotvarkės elementų ir stiprinti vietos ir regionų lygmens indėlį į įrodymais grindžiamą ir ateities poreikiams pritaikytą ES politikos kūrimą. Konferencijos dalyviai paragino aktyvų subsidiarumą integruoti į visus atitinkamus ES valdymo procesus, užtikrinti aktyvesnį Regionų komiteto vaidmenį subsidiarumo stebėsenos srityje ir, jeigu bus vykdoma Sutarties reforma, nustatyti teisėkūros funkciją pagrindinėse teritorinės politikos srityse.

2022 m. Regionų komitetas toliau vystė geresnio reglamentavimo veiklą, kurios dalis buvo vykdoma bendradarbiaujant su Komisija ir Europos Parlamentu, visų pirma per Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformą, tinklą „RegHub“ ir Komiteto indėlį rengiant Europos Parlamento pranešimą „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“, priimtą 2022 m. gegužės mėn.³⁷ Tinklas „RegHub“ prisidėjo prie dviejų tikslinių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformoje, o remdamiesi jomis Regionų komiteto pranešėjai parengė dvi Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformos nuomones.

2022 m. birželio mėn. Regionų komiteto biuras įsteigė naują Geresnio reglamentavimo ir aktyvaus subsidiarumo iniciatyvinę grupę (BRASS-G); ji oficialiai pradėjo veikti 2022 m. lapkričio 11 d. ir pakeitė buvusią Subsidiarumo iniciatyvinę grupę. Grupė, kuriai pirmininkauja buvęs Regionų komiteto pirmininkas Karlas-Heinzas Lambertzas (BE / PES), siekia užtikrinti „labiau integruotą ir paprastesnį Regionų komiteto valdymą“ geresnio reglamentavimo srityje, įskaitant subsidiarumo stebėseną, kad Regionų komiteto darbas vyktų nuosekliau, būtų pastebimesnis ir turėtų didesnę poveikį, o ryšiai tarp institucijų būtų tvirtesni. Biuras pavedė BRASS-G išnagrinėti galimybes ypatingą dėmesį skirti ES teisės aktų teritorinio poveikio kaimo vietovėms vertinimui, siekiant Regionų komitetui parengti poveikio kaimui vertinimo metodą.

2.5. EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

2022 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas paskelbė kelis sprendimus dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo.

³⁵ Konferencija dėl Europos ateities, Galutinių rezultatų ataskaita <https://wayback.archive-it.org/12090/20230313162738/https://futureu.europa.eu/lt/>.

³⁶ „Active Subsidiarity: Daring more EU democracy – Creating EU added value“ (<https://cor.europa.eu/en/events/Pages/10th-subsidiarity-conference.aspx>).

³⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0167_LT.html

Pirma, Teisingumo Teismas patikslino subsidiarumo principo taikymo sritį – pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalį jis taikomas tik srityse, kurios nepriklauso išimtinai ES kompetencijai. Problema kilo dviem valstybėms narėms teisiškai užginčijus Bendrųjų sąlygų reglamentą³⁸.

Teismas konstatavo, kad reglamentas, kuriame išdėstytos finansinės taisyklės, pagal kurias nustatoma ES biudžeto sudarymo ir vykdymo tvarka, kaip tai suprantama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnio 1 dalies a punktą, priskiriamas prie su ES veikimu susijusios ES kompetencijos įgyvendinimo, o šią kompetenciją dėl jos pobūdžio gali įgyvendinti tik pati ES. Jis padarė išvadą, kad tokiu atveju subsidiarumo principas netaikomas³⁹. Todėl Komisija pagal Protokolą Nr. 2 perduoti savo reglamento pasiūlymo nacionaliniams parlamentams neprivalėjo.

Tačiau Bendrasis Teismas nusprendė, kad subsidiarumo principas taikomas Reglamentui, kuriuo nustatoma ES susijungimų kontrolės sistema⁴⁰, nes jis iš dalies grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 352 straipsniu, todėl nepriklauso išimtinai ES kompetencijai⁴¹.

Bendrasis Teismas pakartojo, kad subsidiarumo principą sudaro *neigiamas kriterijus* (tikrinamas teiginys, kad numatytų tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos atskirai) ir *teigiamas kriterijus* (tikrinamas teiginys, kad tuos tikslus dėl jų masto ar poveikio geriau galima pasiekti ES lygmeniu). Abu elementai dviem skirtingais aspektais galiausiai padeda atsakyti į tą patį klausimą, t. y. ar siekiant tų tikslų veiksmų reikėtų imtis ES, ar nacionaliniu lygmeniu⁴².

Antra, užginčijus Bendrųjų sąlygų reglamentą, Teisingumo Teismas taip pat turėjo priimti sprendimą dėl proporcingumo principo. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad ES teisės aktų leidėjui turi būti suteikta plati diskrecija ne tik dėl priemonių, kurių reikia imtis srityse, kuriose gali būti priimami politiniai, ekonominiai ir socialiniai sprendimai, pobūdžio ir taikymo srities, bet ir – tam tikru mastu – nustatant pagrindinius faktus.

Tuo atveju nebuvo įrodyta, kad ES teisės aktų leidėjas viršijo tuo atžvilgiu turimą plačią diskreciją, kai nusprendė, kad reikia sumažinti didelę riziką, kuri gali kilti dėl teisinės valstybės principų pažeidimo⁴³, t. y. riziką patikimam ES finansų valdymui arba jos finansinių interesų apsaugai. Be to, Teisingumo Teismas atmetė argumentą, kad kriterijai, pagal kuriuos nusprendžiama, kokias priemones rinktis priimti, ir nustatoma tų priemonių taikymo sritis, buvo nepakankamai tikslūs. Visų pirma jis konstatavo, kad priemonės, kurių imamasi, turi būti griežtai proporcingos nustatytų ES biudžeto ar finansinių interesų pažeidimų poveikiui. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas atmetė argumentus dėl tariamo proporcingumo principo pažeidimo ir visus kitus ieškinio pagrindus⁴⁴.

³⁸ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433I, 2020 12 22, p. 1).

³⁹ 2022 m. vasario 16 d. Sprendimas *Lenkija / Europos Parlamentas ir Taryba*, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98, 241 punktas.

⁴⁰ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004, p. 1).

⁴¹ 2022 m. liepos 13 d. Sprendimas *Illumina / Komisija*, T-227/21, ECLI:EU:T:2022:447, 160 punktas. Šis sprendimas apskūstas Teisingumo Teismui (byla C-611/22 P).

⁴² Ten pat, 158 punktas.

⁴³ 2022 m. vasario 16 d. Sprendimas *Lenkija / Europos Parlamentas ir Taryba*, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98, 354–357 punktai.

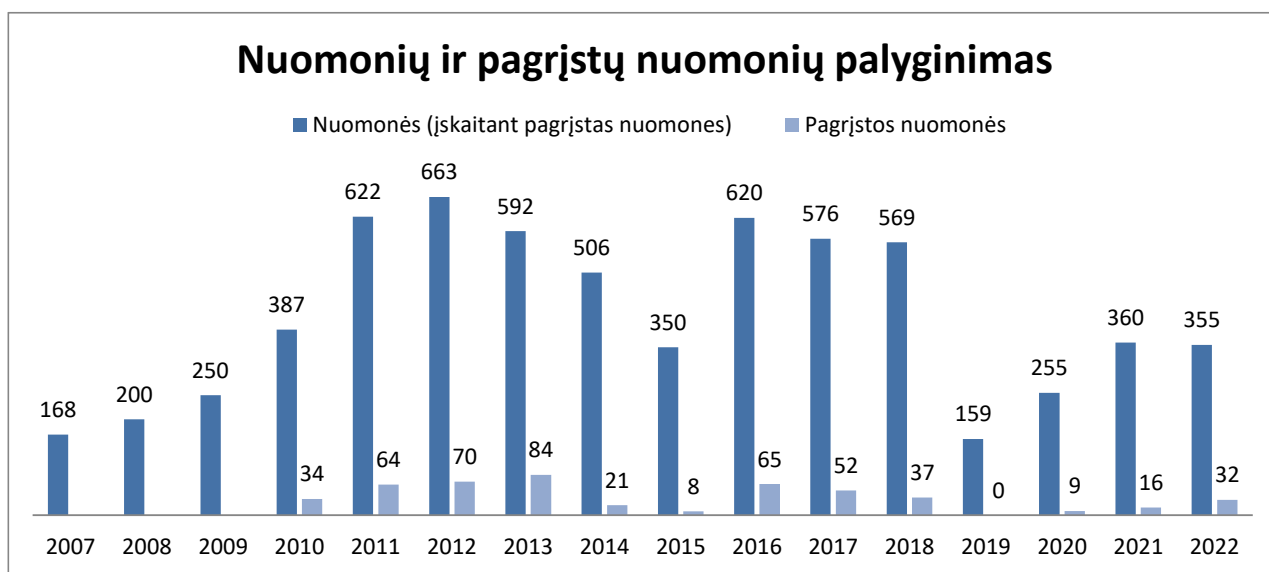
⁴⁴ Ten pat, 358–363 punktai. Taip pat žr. argumentus, atmetus 2022 m. vasario 16 d. Sprendimo *Vengrija / Europos Parlamentas ir Taryba*, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97, 339–346 punktuose.

3. SUBSIDIARUMO KONTROLĖS MECHANIZMO TAIKYMAS NACIONALINIUOSE PARLAMENTUOSE

3.1. APŽVALGA

2022 m. Komisija iš nacionalinių parlamentų⁴⁵ gavo **32 pagrįstas nuomones**⁴⁶. Tai gerokai daugiau nei per ankstesnius trejus metus (2019–2021 m.) ir dvigubai daugiau nei 2021 m. (žr. toliau pateiktą diagramą). Nepaisant šio padidėjimo, Komisija pastebėjo, kad kai kurios pagrįstos nuomonės grindžiamos ne aiškia kritika dėl subsidiarumo principo pažeidimo, o tuo, kad, kaip manoma, nebuvo išnagrinėtos nacionalinės aplinkybės.

Taip pat pažymėtina, kad, palyginti su ankstesnėmis dviem Komisijos kadencijomis (2009–2014 m. ir 2014–2019 m.), per dabartinę kadenciją (nuo 2019 m. gruodžio mėn.) pagrįstų nuomonių ir apskritai nuomonių kol kas pateikta gerokai mažiau.

2022 m. iš 39 nacionalinių parlamentų arba parlamento rūmų pagrįstas nuomones pateikė 13 (2021 m. jų buvo 7, o 2020 m. – 8) iš 10 valstybių narių. Neabejotinai daugiausia pagrįstų nuomonių pateikę parlamento rūmai – Švedijos Riksdagas, pateikęs 14, t. y. daugiau kaip 40 proc., visų pagrįstų nuomonių. 2022 m. pagrįstų nuomonių taip pat pateikė Čekijos Atstovų Rūmai (4), Prancūzijos Senatas (4), Danijos Folketingas (2), taip pat Čekijos Senatas, Vokietijos Bundesratas, Nyderlandų Pirmieji Rūmai, Vengrijos Nacionalinė Asamblėja, Airijos Irachtas (abėji rūmai pateikė bendrą pagrįstą nuomonę), Nyderlandų Antrieji Rūmai, Bulgarijos Nacionalinis Susirinkimas ir Suomijos Eduskunta (po 1).

2022 m. gautos 32 pagrįstos nuomonės buvo pateiktos dėl **24 skirtingų pasiūlymų** (žr. 1 priedą). Tik dėl 4 pasiūlymų buvo pateikta daugiau nei viena pagrįsta nuomonė, bet ne daugiau kaip 5. Iš 32 gautų pagrįstų nuomonių 5 buvo susijusios su Europos Parlamento pasiūlymu reformuoti Europos rinkimų teisę, 4 – su pasiūlymu dėl Europos žiniasklaidos laisvės akto ir 2 – su

⁴⁵ Pagal Protokolą Nr. 2 bet kuris nacionalinis parlamentas arba nacionalinio parlamento rūmai gali per 8 savaites nuo teisėkūros procedūra priimamo akto projekto perdavimo dienos oficialiosiomis Sąjungos kalbomis pateikti pagrįstą nuomonę, kurioje būtų nurodyta, kodėl, jų manymu, tas projektas neatitinka subsidiarumo principo. Taip pat žr. 51 išnašą.

⁴⁶ Tai yra visos pagal Protokolą Nr. 2 iš parlamento rūmų gautų nuomonių skaičius. Taip pat žr. 20 išnašą ir 1 priede pateiktą Komisijos dokumentų, dėl kurių Komisija gavo pagrįstų nuomonių, sąrašą.

pasiūlymais dėl peržiūrėtų dujų rinkų ir vandenilio direktyvos⁴⁷ bei reglamento⁴⁸. Viso kitos pagrįstos nuomonės buvo susijusios su vis kitu Komisijos pasiūlymu. Iš 2019–2024 m. Komisijos šešių pagrindinių prioritetinių sričių⁴⁹ daugiausia pagrįstų nuomonių pateikta dėl dviejų prioritetų: „Naujas postūmis Europos demokratijai“ ir „Europos žaliasis kursas“.

3.2 skirsnyje aptariami pasiūlymų, dėl kurių gauta daugiau nei viena pagrįsta nuomonė, pagrindiniai atvejai.

3.2. PAGRINDINIAI ATVEJAI

Dėl pasiūlymo reformuoti **Europos rinkimų teisę**⁵⁰, t. y. pagal Europos Sąjungos sutarties 14 straipsnio 2 dalį Europos Parlamento pateikto pasiūlymo, Komisija gavo Švedijos Riksdago, Danijos Folketingo, Nyderlandų Pirmųjų ir Antrųjų Rūmų pagrįstas nuomones ir bendrą Airijos Irachto abejų rūmų nuomonę. Nuo 2017 m. dėl jokio atskiro pasiūlymo nebuvo pateikta tiek pagrįstų nuomonių ir surinkta tiek balsų (8), nors tai vis vien gerokai mažiau, nei reikia, kad būtų pradėta geltonosios kortelės procedūra⁵¹.

Švedijos Riksdago manymu, Europos Parlamento pasiūlyme nustatytus tikslus geriau galėtų pasiekti pačios valstybės narės. Taip yra todėl, kad Švedijoje taikomos ES rinkimų taisyklės panašios į nacionalinių rinkimų taisykles, yra žinomos rinkėjams ir padėtų išlaikyti pasitikėjimą galiojančių taisyklių patikimumu. Švedijos Riksdagas ir Danijos Folketingas teigė, kad politinių partijų vidinis veiklos organizavimas ir rinkimų kampanijų veikimas turėtų būti reglamentuojami nacionaliniu lygmeniu, kad būtų atsizvelgta į nacionalinę praktiką ir tradicijas. Folketingas laikėsi panašios nuomonės dėl teisės balsuoti amžiaus sumažinimo iki 16 metų. Airijos Irachtas nurodė, kad pasiūlyme kokybiniais ir kiekybiniais rodikliais nepagrindžiama, kodėl valstybės narės negali deramai pasiekti jo tikslo. Todėl jis padarė išvadą, kad pasiūlymo negalima laikyti atitinkančiu subsidiarumo principą, nes jame neįrodoma, kad rezultatus būtų galima geriau pasiekti ES lygmeniu, taigi juo gali būti kišamasi į nacionalinės kompetencijos sritį.

Be šių pagrįstų nuomonių, Čekijos Atstovų Rūmai pritarė daugeliui Čekijos vyriausybės bendrojoje pozicijoje išdėstytų abejonių dėl reglamento projekto ir išreiškė abejonių dėl daugumos siūlomų nuostatų. Visų pirma jie nesutiko: sumažinti teisės balsuoti amžių iki 16 metų, o minimalų amžių, nuo kurio galima kandidatuoti rinkimuose, iki 18 metų; suteikti galimybę Europos Parlamento rinkimuose balsuoti paštu; nustatyti griežtas kvotas arba lygiagrečius sąrašus, kuriais būtų palaikomas moterų atstovavimas; sukurti visos Europos rinkimų apygardą; įsteigti naują įstaigą, kuri rūpintųsi rinkimais. Čekijos Senatas taip pat išreiškė abejonių dėl kai kurių siūlomų pakeitimų, susijusių su subsidiarumo principu⁵². Priešingai, Vokietijos Bundesratas palaikydamas politinį dialogą pateikė nuomonę, kurioje iš esmės pritarė pasiūlymui.

⁴⁷ COM(2021) 803 *final*.

⁴⁸ COM(2021) 804 *final*.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_lt

⁵⁰ 2020/2220(INL).

⁵¹ Riba, kurią pasiekus pradedama geltonosios kortelės procedūra, t. y. tampa privaloma peržiūrėti teisės akto projektą, pasiekiami, kai iš nacionalinių parlamentų gautos pagrįstos nuomonės sudaro ne mažiau kaip trečdalį visų jiems skirtų balsų (18 iš 54). Kiekvienas nacionalinis parlamentas turi du balsus; jeigu parlamentą sudaro dveji rūmai, kiekvienas jų turi po vieną balsą. Teisėkūros procedūra priimamų aktų projektams, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 76 straipsnį pateiktiems laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, ši riba yra ketvirtadalis balsų (14 iš 54).

⁵² Kadangi pasiūlymas yra Europos Parlamento teisėkūros procedūra priimamo akto projektas, Komisija į nacionalinių parlamentų išreikštą susirūpinimą nereagoja.

Pagal prioritetą „Naujas postūmis Europos demokratijai“ dėl pasiūlymo dėl **Europos žiniasklaidos laisvės akto**⁵³ pateiktos 4 pagrįstos nuomonės ir 8 nuomonės, pareikštos palaikant politinį dialogą, įskaitant vieną savo iniciatyva pareikštą nuomonę prieš paskelbiant pasiūlymą.

Savo pagrįstose nuomonėse dveji parlamento rūmai nurodė, kad, jų manymu, nepakankamai gerbiamos nacionalinės kultūros tradicijos. Vengrijos Nacionalinės Asamblėjos nuomone, siūlomu reglamentu būtų pasiektas aukštas suderinimo lygis, kuris, jos manymu, yra nepateisinamas atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių tradicijas ir kalbinių bei kultūrinių ypatumų nulemtą žiniasklaidos rinkos susiskaidymą. Vokietijos Bundesratas prieštaravo perdėtam kišimuisi į valstybių narių kultūrinį suverenumą ir Vokietijoje galiojančią reguliavimo tvarką (žiniasklaidos reguliavimas yra žemių kompetencija). Be to, jis nesutiko su pasirinktu vidaus rinkos teisiniu pagrindu reguliuoti žiniasklaidai Europoje. Be to, Prancūzijos Senato pagrįstoje nuomonėje teigiama, kad nuomonių įvairovės užtikrinimas negali būti grindžiamas ekonominiais kriterijais, ir abejojama siūlomo teisės akto teisinio pagrindo pasirinkimu ir pridėtine verte. Danijos Folketingo manymu, atsižvelgiant į ribotus tarpvalstybinius elementus, žiniasklaidą būtų geriau reguliuoti nacionaliniu lygmeniu. Visose pagrįstose nuomonėse, išskyrus Danijos Folketingo, nurodyta, kad direktyva būtų tinkamesnė teisinė priemonė nei reglamentas.

Kai kuriose palaikant politinį dialogą pateiktose nuomonėse atkartoti pirmiau minėtieji prieštaravimai dėl kišimosi į nacionalinę kompetenciją dėl kultūros reikalų ir dėl reglamento kaip teisinės priemonės pasirinkimo, tačiau jose taip pat buvo pateikta keletas papildomų pastabų. Pavyzdžiui, Airijos Irachtas pasiūlė daugiau dėmesio skirti skaitmeniniam raštingumui. Nyderlandų Pirmieji Rūmai paragino įtraukti žurnalistų darbo sąlygų ir darbo saugumo minimaliuosius standartus, kad laisvai samdomi žurnalistai būtų mažiau pažeidžiami. Čekijos Atstovų Rūmai ir Čekijos Senatas išreiškė abejonių dėl teisinio pagrindo ir paragino patikslinti Europos žiniasklaidos paslaugų valdybos įgaliojimus ir veikimo sritį. Italijos Deputatų Rūmai pasiūlė aiškiau nurodyti, ar nacionalinės valdžios institucijos galėtų priimti konkrečių priemonių reaguodamos tik į nacionalines ar vietos rinkos aplinkybes. Jie taip pat pasiūlė apsvarstyti, ar nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir įstaigoms reikia nustatyti išankstinių konsultacijų prievoles.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad dėl problemų, kurios daro poveikį žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkos veikimui, tarpvalstybinio pobūdžio ir masto reikia ES lygmeniu priimti reglamentą. Dėl teisinio pagrindo Komisija nurodė Europos Teisingumo Teismo sprendimuose išdėstyta nuomonę, kad ES teisės aktų leidėjas gali įsikišti siekdamas apsaugoti ir plėtoti vidaus rinką konkrečioje ekonomikos srityje. Taigi Komisija laikėsi pozicijos, kad ne tik yra kompetentinga imtis veiksmų, kad pagerintų vidaus rinkos veikimą, bet ir turi įgaliojimus atsižvelgti į visuomenės teisėtus viešuosius interesus ir pagrindinių teisių apsaugą. Ji paaikšino, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis galėtų būti teisinis pagrindas, ir pridūrė, kad pasiūlymu žiniasklaidos paslaugų teikėjams nenustatoma jokių reikalavimų dėl žiniasklaidos turinio ir kad kompetencijos reguliuoti žiniasklaidos pliuralizmą buvo pripažintos ir išlaikytos. Komisija taip pat pabrėžė, kad, pripažįstant nacionalines ir regionines žiniasklaidos reguliavimo tradicijas, pasiūlymu valstybėms narėms aiškiai suteikiama galimybė su žiniasklaidos paslaugų teikimu susijusiose konkrečiose srityse priimti išsamesnes taisykles.

Dėl teisinės priemonės pasirinkimo Komisija paaikšino, kad reglamentą pasirinko todėl, kad buvo svarbu žiniasklaidos rinkos dalyviams suteikti tiesiogiai taikomas teises tose valstybėse narėse, kuriose žiniasklaidos rinka veikia prasčiau, taip pat dėl to, kad norėjo išvengti ilgo perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio. Dėl Europos žiniasklaidos paslaugų valdybos Komisija pabrėžė, kad žiniasklaidos priežiūrą ir toliau vykdo nacionalinės valdžios institucijos, o Valdyba

⁵³ COM(2022) 457 final.

tik koordinuoja valstybių narių veiksmus. Taip yra todėl, kad teikiant tarpvalstybines paslaugas reikėjo tokio koordinavimo ir mainų platformos.

Pagal prioritetą „Europos žaliasis kursas“ abeji Čekijos parlamento rūmai pateikė po pagrįstą nuomonę dėl dviejų pasiūlymų, įtrauktų į **vandenilio ir dekarbonizuotų dujų rinkų dokumentų rinkinį: pasiūlymų dėl peržiūrėtos dujų ir vandenilio rinkų direktyvos⁵⁴ ir reglamento⁵⁵**. Airijos Irachtas palaikydamas politinį dialogą taip pat paskelbė nuomonę dėl abiejų pasiūlymų ir, be kita ko, į ją įtraukė pasiūlymą mažinti energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekį⁵⁶.

Savo beveik vienodose pagrįstose nuomonėse abeji Čekijos parlamento rūmai nurodė, kad Komisija nepateikė poveikio padėčiai atskirose valstybėse narėse vertinimo. Dėl to nacionaliniai parlamentai negalėjo nuodugnai įvertinti visų pasiūlymų pasekmių nacionaliniu lygmeniu. Be to, jų aiškinimu, Komisija nepateikė įrodymų, kad siūlomas priemonės valstybės narės galėtų įdiegti per pagrįstą laikotarpį ir už pagrįstą kainą. Jie taip pat manė, kad pasirinktų priemonių ES pridėtinė vertė nebuvo įrodyta. Abeji rūmai taip pat išreiškė abejonių, ar nuostatos dėl vandenilio tinklo operatorių atskyrimo galėtų padėti veiksmingai plėtoti vandenilio rinką, ir baiminosi, kad gali būti neskatinamos investicijos į vandenilio infrastruktūros plėtrą.

Airijos Irachtas paprašė gerokai daugiau dėmesio skirti žaliajam vandeniliui ir anksčiau nustatyti aiškesnius infrastruktūros prioritetus, kad būtų spartinama ir palaikoma žaliojo vandenilio gamyba ir laikymas. Jis taip pat paprašė dėti daugiau pastangų svarstant ir sprendžiant saugojimo klausimą. Dėl žaliojo ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio jis paprašė Komisijos užtikrinti, kad ilguoju laikotarpiu iškastinio kuro pramonė vandenilio rinkoje nebūtų palaikoma. Be to, jis teigė, kad terminas, iki kurio turi būti suteiktas leidimas sudaryti naujas sutartis dėl iškastinio kuro, turėtų būti gerokai sutrumpintas, siekiant užtikrinti, kad šalys būtų skatinamos stengtis prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių pereiti kuo anksčiau.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad pridedamame poveikio vertinime pateikta pakankamai išsami informacija apie bendrą siūlomo teisės akto poveikį. Kadangi vandenilio ekonomika tik randasi, o rinkos plėtra vyksta neapibrėžtai, išsamiau kiekybiškai įvertinti poveikį būtų neįmanoma arba neprasminga. Tačiau Komisija pabrėžė, kad pridedamame vandenilio reguliavimo tyrime buvo įvertintos regioninės vandenilio rinkos ypatybės. Be to, Komisija pabrėžė, kad nevienoda reglamentavimo aplinka ir skirtingos valstybių narių galimybės naudotis tinklu gali trukdyti tarpvalstybinei prekybai vandeniliu ir sulėtinti Europos vandenilio tiekimo grandinės formavimąsi.

Dėl siūlomų vandenilio tinklų atskyrimo taisyklių Komisija laikėsi nuomonės, kad, remiantis dujų ir elektros energijos sektoriuose įgyta patirtimi, atskirti perdavimą energijos tinklu nuo energijos gamybos ir pardavimo būtina ir tikslinga. Galiausiai Komisija pažymėjo, kad panašaus požiūrio į tarpvalstybinius tarifus nuo 2004 m. buvo sėkmingai laikomasi tarpvalstybiniu mastu perduodant elektros energiją. Komisija taip pat paaiškino, kad vandenilio gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtra tebėra ES prioritetas. Tačiau ji pripažino, kad trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu vis dar gali būti būtinas tam tikrų formų mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis ir anglies dioksido surinkimas bei saugojimas. Dėl terminų Komisija nurodė, kad, remiantis poveikio vertinimu, 2049 m. nustatyti kaip ekonomiškai efektyviausias variantas, atsižvelgiant į ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, taip pat į priemonės veiksmingumą.

⁵⁴ COM(2021) 803 *final*.

⁵⁵ COM(2021) 804 *final*.

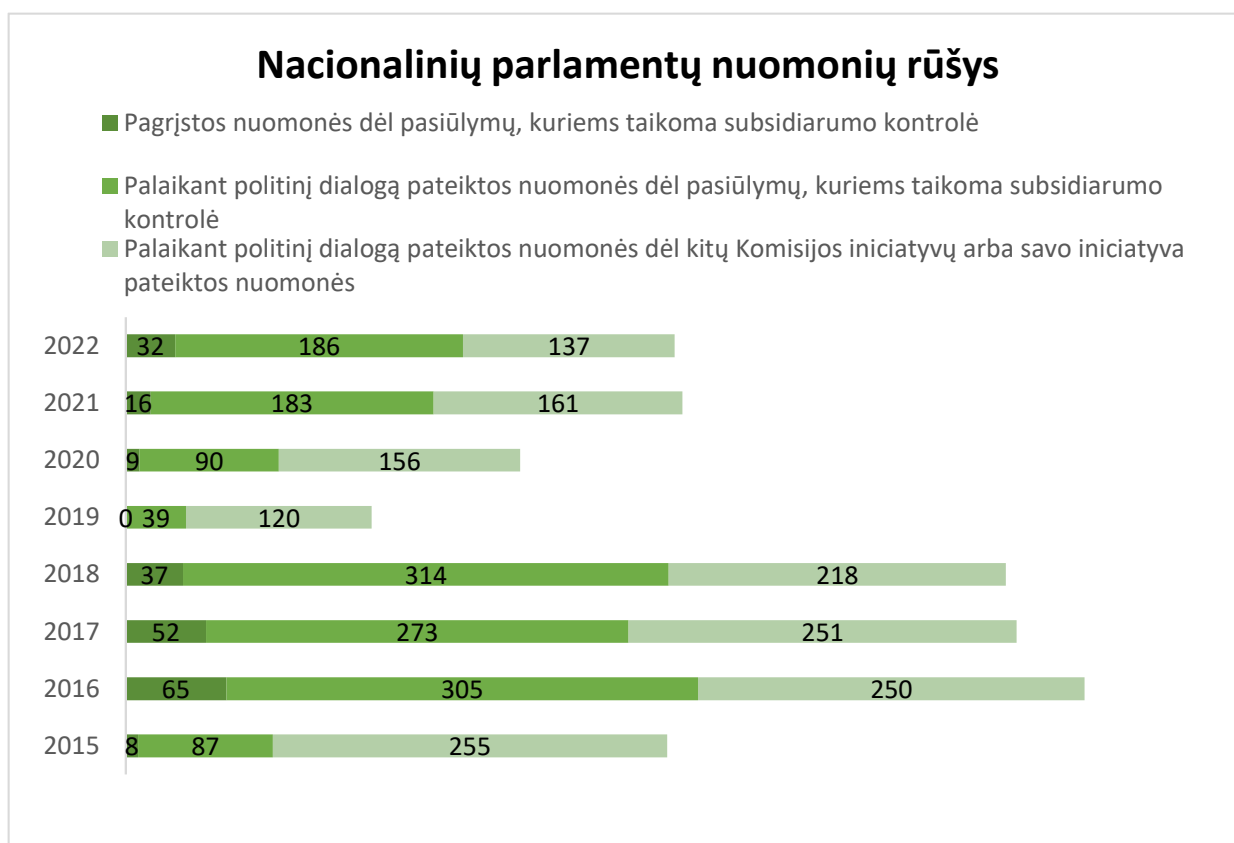
⁵⁶ COM(2021) 805 *final*.

4. RAŠYTINIS POLITINIS DIALOGAS SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

Be subsidiarumo tikrinimo mechanizmo, įtvirtinto Protokole Nr. 2, Komisijos santykiai su nacionaliniais parlamentais apima ir kitą veiklą, visų pirma 2006 m. pradėtą politinį dialogą. Tai apima susirašinėjimą dėl bet kurios Komisijos iniciatyvos, prie kurios nacionaliniai parlamentai nori prisidėti, arba dėl klausimų, kuriuos jie nori iškelti savo iniciatyva. Be to, tai apima žodinį politinį dialogą (aprašytą 5 skirsnyje).

4.1. BENDROSIOS PASTABOS

2022 m. nacionaliniai parlamentai Komisijai išsiuntė **355 nuomones**, t. y. beveik tiek pat, kiek ir praėjusiais metais (360 nuomonių). Tai patvirtina tendenciją, kad nacionalinių parlamentų nuomonių paprastai daugiausia pateikiama atitinkamos Komisijos kadencijos viduryje, tačiau taip pat matyti, kad iki šiol per dabartinę kadenciją (2019–2024 m.) nuomonių gauta gerokai mažiau nei ankstesnių dviejų kadencijų viduriniais metais⁵⁷.

Iš šių 355 nuomonių 218 (61,4 proc.) buvo susijusios su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriems buvo taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas⁵⁸. Kitos 137 nuomonės (38,6 proc.) pateiktos daugiausia dėl su teisėkūra nesusijusių iniciatyvų, pavyzdžiui, komunikatų, arba pateiktos savo iniciatyva ir nėra tiesiogiai susijusios su Komisijos iniciatyvomis. Šis rodiklis tiek absoliučiais, tiek santykiniais skaičiais yra mažesnis nei per ankstesnius dvejus metus. Tai rodo, kad nacionaliniai parlamentai nagrinėdami Komisijos iniciatyvas daugiausia dėmesio skyrė teisėkūros procedūra priimamų aktų projektams, kuriems

⁵⁷ 2018 m. gautos 569 nuomonės, 2017 m. – 576 nuomonės, o 2016 m. – 620 nuomonių.

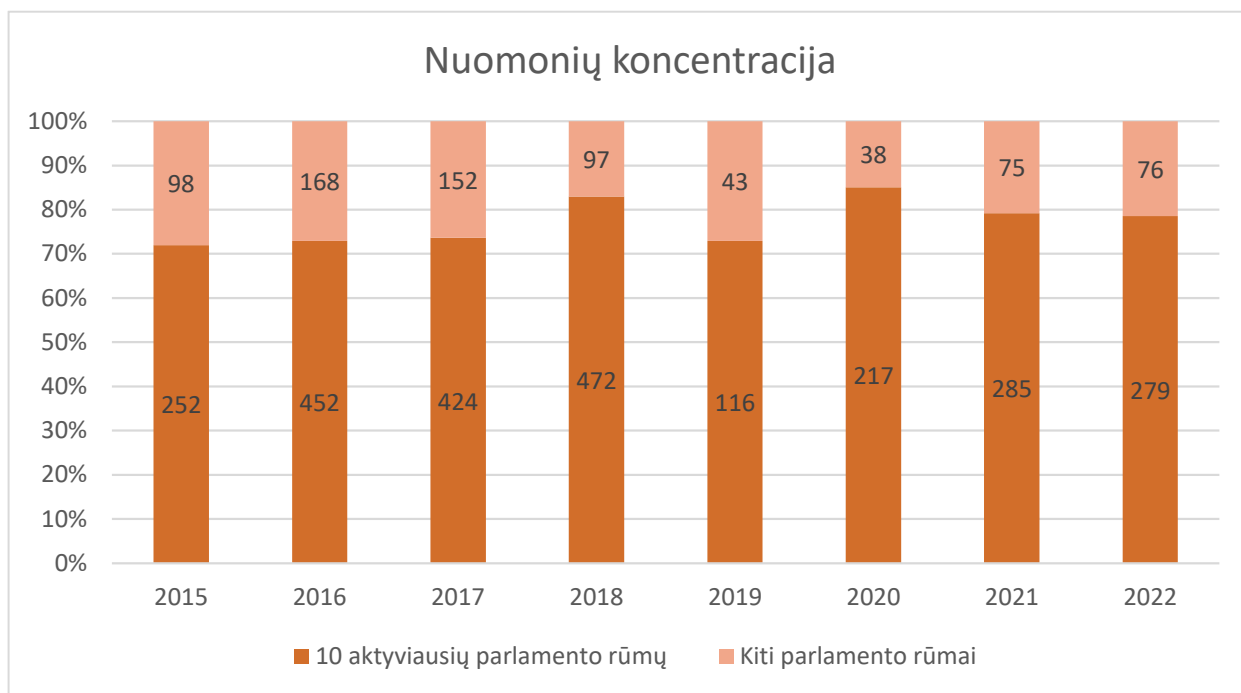
⁵⁸ Daugiau informacijos apie subsidiarumo kontrolės mechanizmą ir politinį dialogą pateikiama adresu https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_lt. Pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, susijusių su išimtinai ES kompetencijai priklausančia politika, atitikties subsidiarumo principui nacionaliniai parlamentai netikrina.

taikoma subsidiarumo kontrolė, – ši tendencija būdinga Komisijos kadencijos metams, per kuriuos teikiama daug pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Komisijoje apie nacionalinių parlamentų ar parlamento rūmų iškeltus klausimus konkrečiai informuojami atitinkami Komisijos nariai ir Komisijos padaliniai, o pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų atveju – teisėkūros institucijų derybose dalyvaujantys Komisijos atstovai.

4.2. DALYVAVIMAS IR TAIKYMO SRITIS

Kaip ir ankstesniais metais, nacionalinių parlamentų Komisijai pateiktų nuomonių skaičius gerokai skyrėsi. **10 aktyviausių parlamento rūmų pateikė 279 nuomones, arba 79 proc.** visų nuomonių, o tai atitinka pastarųjų kelerių pastarųjų metų vidurkį⁵⁹. Nė vienos nuomonės nepateikusių nacionalinių parlamentų ar parlamento rūmų skaičius šiek tiek sumažėjo⁶⁰ – nuo 8 iki 7 rūmų⁶¹ iš 39. Tai reiškia, kad rašytiniame politiniame dialoge 2022 m. nedalyvavo 5 valstybės narės⁶² (tiek pat, kiek praėjusiais metais, bet ne ta pati grupė), t. y. mažiau nei penktadalis visų valstybių narių. Apskritai tai rodo, kad nacionaliniai parlamentai subsidiarumo principo laikymosi tikrinimo procese ir politiniame dialoge dalyvauja stabiliai (taip pat žr. toliau pateiktą diagramą, kurioje palyginama nuomonių koncentracija tarp 10 aktyviausių parlamento rūmų).

2022 m. daugiausia nuomonių pateikė 10 nacionalinių parlamentų ar parlamento rūmų: Čekijos Senatas (58 nuomones), Ispanijos Generaliniai Rūmai (46 nuomones), Rumunijos Deputatų Rūmai (33 nuomones), Čekijos Atstovų Rūmai (30 nuomonių), Vokietijos Bundesratas (30 nuomonių), Portugalijos Respublikos Asamblėja (19 nuomonių), Švedijos Riksdagas (18

⁵⁹ 2021 m. – 79 proc., 2020 m. – 85 proc., 2019 m. – 73 proc., 2018 m. – 83 proc., 2017 m. – 74 proc., 2016 m. – 73 proc.

⁶⁰ 2021 m. – 8, 2020 m. – 12, 2019 m. – 17, 2018 m. – 10.

⁶¹ Žr. 3 priedą.

⁶² Estijos, Graikijos, Kipro, Latvijos ir Maltos nacionaliniai parlamentai.

nuomonių), Rumunijos Senatas (17 nuomonių), Prancūzijos Senatas (15 nuomonių) ir Italijos Deputatų Rūmai (13 nuomonių). Šie parlamento rūmai buvo vieni aktyviausių ir ankstesniais metais. 2 priede išsamiai nurodoma, kiek nuomonių pateikė kiekvienis parlamento rūmai.

Nacionalinių parlamentų ar parlamento rūmų pateiktų nuomonių pobūdis taip pat skyrėsi. Vieni parlamentai ar rūmai daugiausia dėmesio skyrė patikrinimui, ar Komisijos pasiūlymas atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus, o kiti pateikė išsamesnių pastabų dėl pasiūlymų turinio arba teikė nuomones savo iniciatyva. Tarp pastarųjų Čekijos Atstovų Rūmai ir Senatas, Vengrijos Nacionalinė Asamblėja, Lenkijos Seimas ir Senatas ir Slovakijos Nacionalinė Rada ypač aktyviai siuntė bendras nuomones savo iniciatyva. Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja labai aktyviai siuntė nuomones individualiai.

4.3. PAGRINDINĖS NUOMONIŲ, PATEIKTŲ PALAIKANT POLITINIŲ DIALOGŲ, TEMOS

Vertinant atskiras iniciatyvas, nacionaliniai parlamentai daugiausia nuomonių atsiuntė dėl pasiūlymų dėl **Europos žiniasklaidos laisvės akto** (12 nuomonių), Reglamento dėl **tausiojo pesticidų naudojimo** (9 nuomones), Direktyvos dėl **darbo platformose sąlygų gerinimo** (8 nuomones) ir Europos Parlamento pasiūlymo dėl **Europos rinkimų teisės reformos** (8 nuomones). Penkiose nuomonėse dėl **Komisijos 2022 m. darbo programos** nacionaliniai parlamentai Komisijai nurodė savo 2022 m. prioritetus.

3 priede nurodomos atskiros Komisijos iniciatyvos, dėl kurių pateiktos bent penkios nuomonės, o tolesniuose skirsniuose apžvelgiamos šešios Komisijos pagrindinės prioritetinės sritys.

Prioritetas „Europos žaliasis kursas“

Iš **pasiūlymų rinkinių** 2022 m. daugiausia dėmesio sulaukė dvi pagal prioritetą „Europos žaliasis kursas“ parengtos strategijos, t. y. **2030 m. ES biologinės įvairovės strategija** (13 nuomonių) ir **Darnaus ir išmanaus judumo strategija** (11 nuomonių). Pagal tą patį prioritetą nemažai nuomonių (5) pateikta ir dėl **strategijos „Renovacijos banga“**.

Pagal **2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją** nacionaliniai parlamentai pareiškė savo nuomonę dėl pasiūlymo dėl reglamento dėl **tausiojo pesticidų naudojimo**⁶³ (3 nuomones⁶⁴, kurios laikomos 8 nuomonėmis, nes vieną pasirašė šešeri parlamento rūmai, ir 1 pagrįstą nuomonę⁶⁵) ir dėl pasiūlymo dėl **Reglamento dėl gamtos atkūrimo**⁶⁶ (4 nuomones ir 1 pagrįstą nuomonę).

Dveji parlamento rūmai teigė, kad pasiūlymas dėl **Reglamento dėl tausiojo pesticidų naudojimo** neatitinka subsidiarumo principo. Pasak jų, pasiūlyme numatyto augalų apsaugos produktų naudojimo mažinimo poveikio vertinimas buvo atliktas nepakankamai išsamiai, nes jame neatsižvelgta į skirtingą valstybių narių pradinę padėtį ir aplinkybes. Be to, jų teigimu, į pasiūlymą įtraukti privalomi tikslai didinti ekologiniam ūkininkavimui naudojamą žemės ūkio paskirties žemės plotą jau nustatyti nacionaliniu lygmeniu. Dėl proporcingumo vieni parlamento rūmai teigė, kad nors skelbiamas pasiūlymo tikslas – atnaujinti galiojančias taisykles, į pasiūlymą įtrauktos kelios taisyklės (pvz., dėl duomenų registru, taip pat nuostatos dėl konkrečių žemės ūkio kultūrų), o tai prieštarautų proporcingumo principui. Taip pat iškelta klausimų dėl: i)

⁶³ COM(2022) 305 *final*.

⁶⁴ Vengrijos Nacionalinės Asamblėjos, Čekijos Senato ir bendrą Vengrijos Nacionalinės Asamblėjos, Čekijos Atstovų Rūmų, Čekijos Senato, Slovakijos Nacionalinės Rados, Lenkijos Seimo ir Lenkijos Senato nuomonę.

⁶⁵ Švedijos Riksdago.

⁶⁶ COM(2022) 304 *final*.

mažinimo tikslų, kurie būtų žemesni už strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ nustatytus tikslus, nustatymo metodikos pakeitimo; ii) būtinybės leisti valstybėms narėms lanksčiau nustatyti savo privalomus mažinimo tikslus; iii) skirtingos valstybių narių pradinės padėties ir aplinkybių pripažinimo; iv) būtinybės atsižvelgti į Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad pasiūlyme laikomasi subsidiarumo principo, nes: i) juo valstybės narės neįpareigos nustatyti teisiškai privalomų tikslų arba konkrečių tikslų, susijusių su ekologiniu ūkininkavimu; ii) šią politiką buvo tikslingiau rengti ES, o ne nacionaliniu lygmeniu; iii) kiekviena valstybė narė galėtų pasirinkti skirtingus politikos metodus tikslams pasiekti. Komisija taip pat paaiškino, kad laikėsi proporcingumo principo, nes būtinybė tobulinti stebėsenos duomenis ir integruotosios kenkėjų kontrolės taikymą bei vykdymo užtikrinimą buvo nurodyta esminėse išvadose, padarytose įvertinus 2009 m. direktyvą. Be to, Komisija pažymėjo, kad, kaip nurodyta prie priimto pasiūlymo pridėtoje subsidiarumo lentelėje, prieš priimant pasiūlymą buvo apsvaistyta ir išsamiai išsiaiškinta, ar visos politikos kryptys atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus. Dėl, kaip teigiama, nepakankamo poveikio vertinimo Komisija patikino nacionalinius parlamentus, kad buvo atliktas išsamus poveikio vertinimas, visiškai atitinkantis Komisijos geresnio reglamentavimo darbotvarkę.

Komisija taip pat paaiškino, kad poveikio vertinime negalėjo visapusiškai įvertinti skirtingos valstybių narių pradinės padėties ir individualių aplinkybių dėl riboto duomenų prieinamumo, tačiau vis vien aktyviai dalyvavo svarstant alternatyvias metodikas, jei jos tinkamos.

Dėl **pasiūlymo dėl Reglamento dėl gamtos atkūrimo** pateiktos penkios nuomonės (tarp jų viena pagrįsta nuomonė)⁶⁷. Dauguma nacionalinių parlamentų pritarė, kad apskritai atkurti ekosistemas būtina. Tačiau vieno parlamento nuomone, buvo pažeistas subsidiarumo principas. Jis nurodė, kad pernelyg kišamasi į nacionalinę kompetenciją miškininkystės srityje, ir laikėsi nuomonės, kad išsamiau žemės ūkio paskirties žemės naudojimo ir miškininkystės reglamentavimu pažeidžiamas proporcingumo principas. Dar dveji parlamento rūmai atkreipė dėmesį į dideles reikalavimų laikymosi išlaidas ir valstybėms narėms paliekamas ribotas lankstumo galimybes.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad dėl biologinės įvairovės nykimo ir ekosistemų būklės blogėjimo masto ir tarpvalstybinio pobūdžio būtinos ES masto taisyklės ir įsipareigojimai. Be to, ji pažymėjo, kad, kaip patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, ES turi su miškininkyste susijusių kompetencijų, kaip antai klimato ir aplinkos srityse. Todėl ji pasiūlė pirmą išsamų tokio pobūdžio teisės aktą, kuriame nustatomi teisiškai privalomi tikslai iš esmės atkurti biologinę įvairovę ir ekosistemas. Komisija pabrėžė, kad taikant siūlomą metodą būtų galima atsižvelgti į gamtinių ir geografinių sąlygų įvairovę ES, skirtingas valstybių narių ekosistemų sąlygas, taip pat skirtingą atkūrimo pradinę padėtį ir kad valstybės narės vis vien gali labai lanksčiai nustatyti konkrečias detales savo nacionaliniuose atkūrimo planuose.

Pagal **Darnaus ir išmanaus judumo strategiją dėl Komunikato dėl naujosios ES judumo mieste sistemos**⁶⁸ pateiktos 5 nuomonės, o dėl **Reglamento dėl transeuropinio transporto tinklo peržiūros**⁶⁹ pateiktos 5 nuomonės ir 1 pagrįsta nuomonė.

Visose penkiose nuomonėse⁷⁰ dėl naujosios **ES judumo mieste sistemos** ši iniciatyva vertinama palankiai ir pabrėžiama, kad ji prisideda prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, visų pirma padeda mažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir siekti su klimatu susijusių tikslų. Nuomonėse

⁶⁷ Švedijos Riksdago, Suomijos Eduskuntos, Portugalijos Respublikos Asamblėjos, Čekijos Senato ir Čekijos Atstovų Rūmų.

⁶⁸ COM(2021) 811 *final*.

⁶⁹ COM(2021) 812 *final*.

⁷⁰ Vokietijos Bundesrato, Prancūzijos Nacionalinės Asamblėjos, Čekijos Senato, Čekijos Atstovų Rūmų, Rumunijos Deputatų Rūmų.

nurodyta gerų būdų, kaip pasinaudoti pertvarkos sistema: i) Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinys; ii) Europos infrastruktūros tinklų priemonės finansavimo programa; iii) judumo susiejimas su teritorijų planavimu; iv) veiksmingesnės galimybių naudotis transporto priemonėmis taisyklės, laikantis subsidarumo principo; v) švietimas, įgūdžiai ir socialiniai aspektai; vi) viešojo transporto ir dviračių sektoriaus skatinimas. Iškelta klausimų dėl rodiklių ir naštos, susijusios su duomenų rinkimu ir nacionaliniais planais; transporto galimybių nepritekliaus rizikos, susijusios su įperkamumu ir įtraukumu; kaimo vietovių įtraukimo svarbos.

Savo atsakymuose Komisija pakartojo, kad naująja sistema siekiama remti perėjimą prie saugaus, prieinamo, įtraukaus, pažangaus, atsparaus ir netaršaus judumo mieste. Į Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį įtrauktuose pasiūlymuose taip pat būtų numatyta darnaus judumo priemonių, apimančių ir socialinius aspektus. Pabrėždama neprivalomą sistemos pobūdį, ji paaiškino, kad 424 didžiausiems ES miestams skirtos darnaus judumo mieste priemonės (pavyzdžiui, plano priėmimas ir duomenų rinkimas) buvo nustatytos siūlant Reglamento dėl transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) peržiūrą. Komisija pabrėžė, kad jau seniai ragino (palaikant Europos Audito Rūmams)⁷¹ valstybes nares rinkti pakankamos kokybės duomenis ir įgyvendinti darnaus judumo mieste planus. Ji nurodė, kad jai buvo labai svarbu užtikrinti tinkamą susisiekimą, kuris turėtų apimti kaimo, priemiesčių ir atokias vietas⁷². Ji taip pat atkreipė dėmesį į būsimus galimybių naudotis transporto priemonėmis reglamentavimo ir transporto galimybių nepritekliaus tyrimus, rengiamą Komisijos rekomendaciją dėl nacionalinių programų, pagal kurias regionams ir miestams būtų teikiama parama planuojant judumą mieste, ir naujausias Tarybos rekomendacijas dėl sąžiningos pertvarkos⁷³, individualiųjų mokymosi sąskaitų⁷⁴ ir mikrokredencialų mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti⁷⁵.

Pagrįstoje nuomonėje dėl **Reglamento dėl transeuropinio transporto tinklo peržiūros** vieni parlamento rūmai teigė, kad kai kurios siūlomos nuostatos neatitinka subsidarumo principo. Tų parlamento rūmų manymu, jomis būtų kėsiniama į valstybių narių kompetenciją dėl programų rengimo, valdymo modelį, pagal kurį tarpvalstybiniai projektai valdomi įgyvendinimo aktais, ir prievolę priimti darnaus judumo mieste planus ir prižiūrėti transporto infrastruktūrą. Keleri parlamento rūmai apskritai pritarė šiai iniciatyvai, visų pirma ES veiksmams, kuriais siekiama plėtoti itin veiksmingą greitųjų geležinkelių tinklą. Vieni parlamento rūmai pabrėžė proporcingumo principo svarbą ir paragino įvertinti TEN-T tinklo apibrėžtį, visų pirma atsižvelgiant į jo mazgus. Kiti rūmai paprašė paaiškinimų dėl planuojamo finansavimo perėjimui prie geležinkelių transporto ir vidaus vandens kelių plėtrai remti ir paragino kruopščiau vykdyti bandomuosius projektus ir stebėti pagrindinių projektų pažangą. Treti rūmai pažymėjo, kad reikalavimai, kuriuos siūloma taikyti geležinkelių infrastruktūrai, yra plataus užmojo, paprašė užtikrinti, kad nuostatos dėl miestų transporto mazgų atspindėtų nacionalinių įgaliojimų pasidalijimą, ir išreiškė susirūpinimą, kad dėl prievolių (pvz., dėl infrastruktūros priežiūros) gali padidėti administracinė našta. Ketvirtį rūmai iniciatyvą palaikė, tačiau pabrėžė galimus mažesnių transporto tinklo pasiekiamumo zonų trūkumus.

Savo atsakymuose Komisija pripažino, kad už nacionalinių planų ir programų rengimą ir įgyvendinimą atsakingos valstybės narės. Tačiau ji pabrėžė, jog būtinos didelės bendros pastangos, kad būtų pasiekti plataus užmojo tikslai sukurti tikrą Europos transporto tinklą (tai

⁷¹ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita 06/2020 „Tvarus judumas Europos Sąjungos miestuose: be valstybių narių išpareigojimo esminis pagerėjimas neįmanomas“.

⁷² Kaip nurodyta Darnaus ir išmanaus judumo strategijoje (COM(2020) 789 *final*), ir ilgalaikėje ES kaimo vietovių vizijoje (COM(2021) 345 *final*).

⁷³ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (2022/C 243/04).

⁷⁴ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų (2022/C 243/03).

⁷⁵ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (2022/C 243/02).

vienas pagrindinių veikslių pagal Europos žaliąjį kursą ir Darnaus ir išmanaus judumo strategiją). Komisija paaiškino, kad pasiūlymu siekiama geriau suderinti nacionalinių planų rengimą su ES transporto politika ir pateikti gaires, kartu paliekant didelę veikslių laisvę rengiant darnaus judumo mieste planus ir prižiūrint infrastruktūrą. Komisija pažymėjo, kad įgyvendinimo aktais nustatomas reikalavimas valstybėms narėms įsteigti vieną statybos ir projektų valdymo įstaigą visiškai atitiktų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 170–172 straipsnius. Taip būtų todėl, kad į jo taikymo sritį įtraukti tarpvalstybinio pobūdžio bendro intereso projektai, taigi peržengiamos nacionalinės kompetencijos ribos.

Visgi dėl atkarpų arba mazgų įtraukimo į tinklą visais atvejais reikėjo susitarti su atitinkama valstybe nare. Geležinkelių transporto srityje Komisija pateikė išsamios informacijos apie finansavimą, kuris 2021–2027 m. gali būti skirtas aktyvesniam geležinkelių transporto naudojimui (gali būti skirta apie 80 mlrd. EUR, taip pat esama Europos investicijų banko ir pagal programą „InvestEU“ teikiamų galimybių) ir vidaus vandenų kelių plėtrai (kaip nustatyta Komisijos veikslių plane NAIADES III⁷⁶) remti.

Pagal strategiją „Renovacijos banga“ nacionaliniai parlamentai taip pat daug dėmesio skyrė **Pastatų energinio naudingumo direktyvos** peržiūrai⁷⁷ – pateikta 1 pagrįsta nuomonė⁷⁸ ir pareikštos 4 nuomonės palaikant politinį dialogą⁷⁹.

Pagrįstoje nuomonėje vienas nacionalinis parlamentas teigė, kad tikslus (iki 2030 m. sumažinti pastatų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir galutinį energijos suvartojimą pastatuose ir iki 2050 m. ES užtikrinti poveikio klimatui neutralumą) būtų galima sistemingiau ir veiksmingiau pasiekti valstybių narių lygmeniu. Keleri kiti parlamento rūmai pabrėžė, kad reikėtų atsižvelgti į nacionalines ar regionines aplinkybes. Buvo raginama leisti valstybėms narėms nustatyti energinio naudingumo klasių ribas, taip pat nustatyti savo būdus siekti, kad pastatų ūkio poveikis klimatui būtų neutralus, atsižvelgiant į nacionalines bendrąsias sąlygas ir konkrečias jų ypatybes. Vieni parlamento rūmai taip pat pageidavo, kad esamų pastatų energinės renovacijos principas būtų taikomas prasčiausių rodiklių pastatams, ir prašė pakeisti pastatų energinio naudingumo skaičiavimo metodiką.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad pastatų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas visoje ES nededant veiksmingų ir koordinuotų pastangų lemtų nesąžiningą naštos paskirstymą ir šalutinį poveikį, kai visoje ES būtų vartojama daugiau energijos ir brangiau mokama už šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą. Pasak jos, ES vaidmuo labai svarbus siekiant užtikrinti, kad reglamentavimo sistema pasiektų panašų užmojų lygį ir būtų nuosekliai įgyvendinama. Komisijos nuomone, pasiūlymu pasiekta tinkama ES masto priemonių ir nacionalinės politikos pusiausvyra, kad pastatų ūkis būtų laipsniškai pertvarkomas išlaikant pakankamą lankstumą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Dėl kitų aspektų Komisija priminė, kad valstybės narės gali tam tikriems kultūros paveldo pastatams netaikyti minimalių energinio naudingumo standartų, tačiau tokie reikalavimai būtini.

Prioritetas „Europinės gyvensenos propagavimas“

Pagal prioritetą „Europinės gyvensenos propagavimas“ nemažai nacionalinių parlamentų dėmesio sulaukė toliau nurodyti trys pasiūlymai.

Komisija gavo penkias nuomones⁸⁰ dėl pasiūlymo dėl **Reglamento dėl naudojimosi migrantais kaip įrankiais reiškinio migracijos ir prieglobsčio srityje**⁸¹, kurių daugumoje taip pat aptarta

⁷⁶ COM(2021) 324 *final*.

⁷⁷ COM(2021) 802 *final*.

⁷⁸ Suomijos Eduskuntos.

⁷⁹ Austrijos Bundesrato, Vokietijos Bundesrato, Čekijos Senato ir Italijos Respublikos Senato.

Šengeno sienų kodekso peržiūra⁸². Dveji parlamento rūmai pabrėžė, kad kova su neteisėta migracija ir neteisėtu žmonių gabenimu turi būti vienas svarbiausių ES prieglobsčio ir migracijos politikos prioritetų. Jie taip pat pabrėžė, kad būtina aiškiai nurodyti laikinosios apsaugos, kaip kraštutinės priemonės, nustatymo prie ES vidaus sienų priežastis ir procedūras. Jų nuomone, svarbu, kad Komisija, rengdama migracijos ir prieglobsčio politikos iniciatyvas ir reaguodama į naudojimąsi migrantais kaip įrankiais, išklaustyti susijusias šalis. Be to, kiti parlamento rūmai paprašė aiškiai apibrėžtų priemonių, taip pat paprašė vėl įvesti vidaus sienų kontrolę, kuri būtų susieta su alternatyviomis priemonėmis. Ketvirti parlamento rūmai pateikė klausimų dėl Šengeno taisyklių sąsajos su pagrindinių teisių klausimais ir migracijos srautų ribojimu.

Komisija savo atsakymuose sutiko, kad į valstybių narių, patyrusių naudojimosi migrantais kaip įrankiais reiškinį, nuomonę būtina visapusiškai atsižvelgti. Ji pažymėjo, kad supaprastino galiojančias nuostatas, ir atkreipė dėmesį į esamas apsaugos priemones, nustatytas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką. Komisija pakartojo, kad pagalba neteisėtai atvykti, vykti tranzitu ar būti šalyje yra ES teisės pažeidimas ir kad valstybės narės turi taikyti tinkamas sankcijas. Komisija pareiškė esanti įsipareigojusi užtikrinti, kad būtų laikomasi šiuo metu Šengeno sienų kodekse numatytų garantijų. Ji taip pat nurodė, kad operatyvinė policijos kontrolė pasienio zonose turi būti vykdoma proporcingai ir neturėtų tapti užmaskuota sienų kontrole arba neproporcingai paveikti judėjimą tarp valstybių.

Įgyvendindama ES veiksmingesnės kovos su seksualine prievarta prieš vaikus strategiją, Komisija priėmė pasiūlymą dėl **Reglamento dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus internete**⁸³, o dėl jo pateiktos penkios nuomonės⁸⁴. Vieni parlamento rūmai manė, kad labai svarbu rasti pusiausvyrą tarp seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir teisės į privatumą apsaugos, ir pabrėžė, kad turi būti gerbiama teisė į šifruoto ryšio apsaugą. Kiti parlamento rūmai taip pat pažymėjo, kad saviraiškos, komunikacijos ir žiniasklaidos laisvė yra aukščiausios socialinės gėrybės ir yra saugomos pagal konstitucinę teisę. Jie taip pat pabrėžė, kad žiniasklaidos reguliavimo kompetencija priklauso valstybėms narėms. Kiti parlamento rūmai pateikė keletą kairiųjų frakcijų užduotų klausimų, kuriuose iš esmės prieštaraujama visų ryšių kanalų skenavimui, nes manoma, kad tai labai pažeidžia privatumą.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad pasiūlyme nustatymas įvardytas kaip kraštutinė priemonė ir kad Komisija duomenų nerinks ir netvarkys. Paslaugų teikėjams būtų nurodyta nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus internete tik tada, kai įgyvendinus rizikos mažinimo priemones vis vien išlieka didelė rizika, kad atitinkama paslauga bus naudojama seksualinės prievartos prieš vaikus tikslais. Komisija pažymėjo, kad siekia užtikrinti teisingą visų susijusių pagrindinių teisių pusiausvyrą ir kuo mažiau riboti naudotojų teisę į privatumą ir asmens duomenų apsaugą. Numatyta papildomų apsaugos priemonių, o rinkti naudotojų profiliams nustatyti skirtą informaciją arba gauti nederamos informacijos apie jų privatų gyvenimą nebūtų leidžiama.

Prioritetas „Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europa“

Prioritetinėje srityje „Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europa“ dėl pasiūlymo dėl **darbo platformose sąlygų gerinimo**⁸⁵ pateiktos aštuonerių parlamento rūmų nuomonės⁸⁶ (iš jų viena

⁸⁰ Rumunijos Senato, Čekijos Senato, Čekijos Atstovų Rūmų, Nyderlandų Pirmųjų Rūmų ir Ispanijos Generalinių Rūmų.

⁸¹ COM(2021) 890 *final*.

⁸² COM(2021) 891 *final*.

⁸³ COM(2022) 209 *final*.

⁸⁴ Čekijos Atstovų Rūmų, Vokietijos Bundesrato, Nyderlandų Pirmųjų Rūmų, Portugalijos Respublikos Asamblėjos ir Ispanijos Generalinių Rūmų.

⁸⁵ COM(2021) 762 *final*.

pagrįsta nuomonė ir dvi nuomonės, kuriose taip pat aptariamas Komunikatas dėl geresnių darbo sąlygų kuriant stipresnę socialinę Europą⁸⁷). Pagrįstoje nuomonėje kritikuojamas perdėtas kišimasis į nacionalines darbo rinkas, ribojant socialinių partnerių savarankiškumą, ir prieštaraujama, kad sąvoka „darbuotojas“ būtų apibrėžta ES lygmeniu. Dauguma parlamento rūmų paprašė aiškiau nurodyti taikymo sritį ir skirtumą tarp tikrai savarankiškai dirbančių asmenų ir darbuotojų kategorijų. Jie įspėjo, kad platformų darbuotojams suteikus darbuotojo statusą valstybėse narėse gali padaugėti ginčų, o platformų valdytojams gali kilti didelių teisinių ir finansinių problemų. Be to, nacionaliniai parlamentai įspėjo, kad perteklinis darbo platformose reglamentavimas gali nulemti didesnę platformų administracinę naštą ir paskatinti jas tam tikrose valstybėse narėse mažinti paslaugų prieinamumą naudotojams ir įsidarbinimo galimybes. Vieni parlamento rūmai pateikė palankią nuomonę ir ypač teigiamai įvertino tai, kad apsauga būtų taikoma net ir be darbo sutarties.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad pasiūlyme atsižvelgiama į nacionalinius darbo rinkos modelius ir siekiama pagerinti darbo sąlygas platformų darbuotojus priskiriant tinkamai kategorijai, kad jie galėtų naudotis esamomis teisėmis, kurias turėtų turėti kaip darbuotojai. Komisija pažymėjo, kad tikrai savarankiškai dirbantys asmenys gali naudotis su tuo statusu susijusiomis laisvėmis ir savarankiškumu ir kad ji nesiekia įvesti ES lygmens „darbuotojo“ sąvokos. Be to, Komisija pabrėžė, kad aiškiais kriterijais būtų užtikrintas didesnis teisinis tikrumas platformoms ir jų darbuotojams, o platformos galėtų prisitaikyti ir prisiderinti prie naujų taisyklių neprarasdamos konkurencingumo ES rinkoje.

Prioritetas „Naujas postūmis Europos demokratijai“

Pagal prioritetą „Naujas postūmis Europos demokratijai“ dėl **Nusikaltimų aplinkai direktyvos peržiūros**⁸⁸ pateiktos 5 nuomonės⁸⁹ (iš jų viena pagrįsta nuomonė). Vieno nacionalinio parlamento manymu, pasiūlymas prieštarauja subsidiarumo principui, kiek yra susijęs su taisyklėmis dėl papildomų sankcijų, visų pirma laikinu draudimu kandidatuoti į renkamas ar valstybines pareigas. Kiti parlamento rūmai taip pat teigė, kad Sutartyse nenumatyta galimybė nustatyti naujų baudžiamųjų sankcijų rūšių, kurių nebuvo visų valstybių narių teisėje. Tie rūmai taip pat paprašė, kad apibrėžiant nusikalstamą veiką būtų palikta galimybė taikyti sankcijas ir ne tokiais sunkiais atvejais, pavyzdžiui, už administracinius nusižengimus. Jie taip pat paprašė, kad siūlomi minimalūs maksimalių laisvės atėmimo bausmių dydžiai ir siūlomi senaties terminai neprieštarautų valstybių narių baudžiamuosiuose kodeksuose įtvirtintam sisteminiam vertinimui. Be to, buvo nurodyta, kad kai kurios apibrėžtys neaiškios, baiminantis, kad dėl to vykdymo užtikrinimas gali būti ne toks veiksmingas. Kiti parlamento rūmai palankiai įvertino tikslą užtikrinti veiksmingų, atgrasomų ir proporcingų sankcijų ir nuobaudų už nusikaltimus aplinkai rūšis, tačiau nurodė, kad tai turės didelį poveikį planavimo ir patvirtinimo procedūrų trukmei, o tai prieštarauja esamoms ar galbūt naujoms priemonėms, kuriomis siekiama paspartinti procesus nacionalinėje aplinkos apsaugos ir leidimų išdavimo teisėje.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad vadovaujasi bendru principu, pagal kurį nuteisti nusikaltėliai neturėtų būti laikomi tinkamais eiti renkamas ar valstybines pareigas ir kuris yra neatsiejama daugelio valstybių narių teisinių sistemų dalis. Komisija rėmėsi Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo, pagal kurią leidžiama direktyvoje nustatyti minimalias taisykles dėl baudžiamųjų sankcijų. Vertinant minimalius maksimalių laisvės atėmimo bausmių dydžius, siūlomi dydžiai atitinka nusikaltimų aplinkai sunkumą, nes tokie nusikaltimai jau pradėjo kelti

⁸⁶ Ispanijos Generalinių Rūmų, Švedijos Riksdago, Čekijos Atstovų Rūmų, Čekijos Senato, Italijos Respublikos Senato, Rumunijos Senato, Italijos Deputatų Rūmų ir Prancūzijos Senato.

⁸⁷ COM(2021) 761 *final*.

⁸⁸ COM(2021) 851 *final*.

⁸⁹ Švedijos Riksdago, Čekijos Senato, Airijos Irachto, Vokietijos Bundesrato ir Ispanijos Generalinių Rūmų.

pavojų gyvybei planetoje. Senaties terminų trukmė atspindi tai, kad nusikaltimai aplinkai dažnai nustatomi tik praėjus nemažai po to, kai buvo padaryti. Komisija taip pat nurodė, kad jos pasiūlymas nedaro poveikio galimybėms paspartinti leidimų išdavimo procedūras.

Kaip ir ankstesniais metais, kai kurie nacionaliniai parlamentai⁹⁰ nagrinėjo **Komisijos darbo programą**⁹¹. Apskritai visose šiose nuomonėse išreikštas prioritetai ir būsimų Komisijos iniciatyvų palaikymas. Ketveri parlamento rūmai atkreipė dėmesį į Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį ir paprašė Komisijos savo veiksmuose šiam klausimui skirti esminį dėmesį.

Savo atsakymuose Komisija paminėjo didžiausią kada nors jos priimtą ribojamųjų priemonių rinkinį, taikomą Rusijos finansų sistemai, aukštųjų technologijų pramonei ir elitui. Ji taip pat pažymėjo, kad ES šias priemones atidžiai derino su savo partneriais ir sąjungininkais, be kita ko, NATO, G7, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Jungtine Karalyste, Kanada, Norvegija, Pietų Korėja, Japonija ir Australija. Ji taip pat paminėjo vykdomas iniciatyvas, kuriomis siekiama mažinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro, įveikti energetikos krizę ir skatinti žaliają pertvarką, taip pat toliau šalinti COVID-19 pandemijos ekonominius ir socialinius padarinius.

5. RYŠIAI, VIZITAI, SUSITIKIMAI, KONFERENCIJOS IR KITA VEIKLA

Komisijos vizitai į nacionalinius parlamentus ir susitikimai su jais

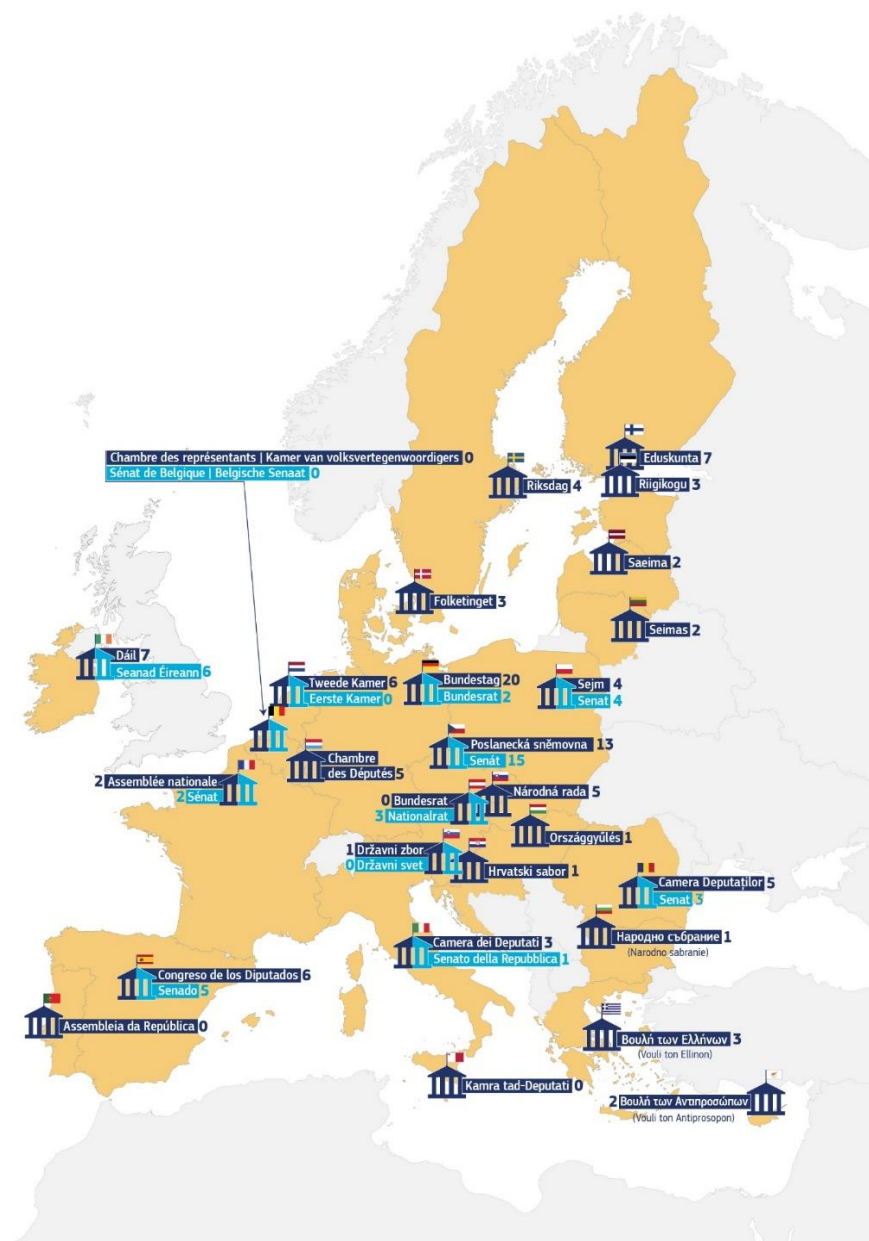
Komisijos ir nacionalinių parlamentų žodinis politinis dialogas apima įvairias bendravimo formas: Komisijos narių vizitus į nacionalinius parlamentus, nacionalinių parlamentų delegacijų vizitus į Komisiją, Komisijos dalyvavimą tarparlamentiniuose susitikimuose ir konferencijose (įskaitant COSAC), Komisijos pranešimus nuolatiniams nacionalinių parlamentų atstovams Briuselyje, vykstančias diskusijas dėl Komisijos darbo programų ir Europos semestro dialogus.

2022 m. Komisijos nariai dalyvavo 147 vizituose į nacionalinius parlamentus ir susitikimuose su nacionalinių parlamentų delegacijomis, kurie apėmė beveik visus nacionalinius parlamentus ir parlamento rūmus. Tai yra daugiau nei per trejus ankstesnius metus (2021 m. – 130, 2020 m. – 101, o 2019 m. – 55). Komisijoje taip pat lankėsi vis daugiau įvairių nacionalinių parlamentų darbuotojų grupių.

⁹⁰ Kroatijos Respublikos Susirinkimas, Nyderlandų Antrieji Rūmai, Prancūzijos Senatas, Lietuvos Seimas, Portugalijos Respublikos Asamblėja nuomonės pateikė 2022 m., o Švedijos Riksdagas – 2021 m. pabaigoje.

⁹¹ COM(2021) 645 *final*. Švedijos Riksdagas savo 2021 m. gruodžio mėn. nuomonėje pritarė šešiams pagrindiniams Komisijos užmojams ir iniciatyvoms stiprinti teisinę valstybę, bendrąją rinką ir prognozavimą. Jis atkreipė dėmesį į nacionalinę kompetenciją gynybos srityje. Be to, Riksdagas išreiškė ypatingą domėjimąsi programa REFIT ir paprašė išsamesnės informacijos apie REFIT iniciatyvas. Komisija atsakė, kad jos internetinėje REFIT rezultatų suvestinėje apžvelgiamos supaprastinimo iniciatyvos ir jų būseną, taip pat nurodė savo Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformą. Gynybos klausimu Komisija pažymėjo, kad dirbant Europos gynybos politikos srityje pirmiausia siekiama sudaryti sąlygas kurti bendrus ES gynybos pajėgumus, užtikrinti didesnę gynybos produktų sąveikumą ir visoje ES didinti mokslinių tyrimų išlaidų efektyvumą.

Komisijos narių vizitų į nacionalinius parlamentus ir susitikimų su jais skaičius 2022 m. (iš viso visose valstybėse narėse – 147)

Tarpparlamentiniai susitikimai ir konferencijos

Nustojus taikyti dėl COVID-19 pandemijos įvestus apribojimus, 2022 m. rengiant tarpparlamentinius susitikimus ir konferencijas⁹² vėl pradėta organizuoti fizinius susitikimus, o Komisijos nariai dalyvavo:

- Europos Sąjungos parlamentų Sąjungos reikalų komitetų konferencijoje (COSAC)⁹³;
- Europos parlamentų savaitės renginiuose⁹⁴;

⁹² Daugiau informacijos pateikiama Europos Parlamento pranešime dėl Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų santykių: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

⁹³ COSAC, kurioje Komisija turi stebėtojos statusą, yra vienintelis tarpparlamentinis forumas, įtvirtintas Sutartyse (Protokole Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje). Daugiau informacijos pateikiama adresu <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

- Jungtinės parlamentinės Europolo veiklos kontrolės grupės posėdyje⁹⁵;
- įvairiose tarpparlamentinėse konferencijose (TPK)⁹⁶ ir tarpparlamentiniuose komitetų susitikimuose (TPKS)⁹⁷.

Sausio 13–14 d. Prancūzijos Senate mišriu būdu vykusiuose pirmuose metų reguliariuose COSAC pirmininkų susitikimuose pradėtas nacionalinių parlamentų veiklos svarstymo procesas dviejose darbo grupėse: vienoje – dėl nacionalinių parlamentų vaidmens ES, kitoje – dėl Europos vertybių ir teisinės valstybės principo.

Kovo 3–5 d., plėtojantis Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą, Paryžiuje surengtame LXVII COSAC plenariniame posėdyje buvo aptarti pirmininkaujančios Prancūzijos prioritetai, Europos ekonomikos gaivinimo planas, klimato kaita ir energetikos pertvarka, taip pat Konferencija dėl Europos ateities, o darbotvarkėje vyravo diskusijos dėl Ukrainos. Per Pirmininkės U. von der Leyen vaizdo pranešimą ir Konferencijos dėl Europos ateities vienos iš pirmininkų ir Komisijos pirmininko pavaduotojos D. Šuicos programinę kalbą Komisija pabrėžė, kad Konferencija dėl Europos ateities svarbi kaip precedento neturintis demokratijos eksperimentas, o nacionaliniai parlamentai joje atlieka esminį vaidmenį. Visos delegacijos bendrai pasirašė COSAC trejeto parengtą Ukrainos palaikymo pareiškimą, kuriame raginama gerbti visų valstybių, įskaitant Sakartvelą ir Moldovą, suverenitetą ir teritorinį vientisumą.

Liepos 10–11 d. Čekijos Senate vykusiame pirmininkų susitikime buvo tęsiamos diskusijos dėl karo Ukrainoje ir su juo susijusių energetinio saugumo ir infliacijos. Jame ypač daug dėmesio skirta būtinybei stiprinti Europos demokratinių valstybių atsparumą užsienio šalių kišimuisi ir vidaus grėsmėms, taip pat su Komisijos pirmininko pavaduotoja V. Jourová aptarti žiniasklaidos ir demokratijos klausimai.

Lapkričio 13–15 d. Prahoje vykusiame LXVIII COSAC plenariniame posėdyje vyko labiau geopolitinio pobūdžio diskusija, kurioje daugiausia dėmesio skirta ES strateginiam savarankiškumui, paramai Ukrainai ir Vakarų Balkanų bei Rytų partnerystės šalių europinei perspektyvai, o jame dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotojai V. Jourová ir M. Šeščovičius. Įvadiniame vaizdo pranešime Komisijos pirmininkė U. von der Leyen pabrėžė nacionalinių

⁹⁴ Per Europos parlamentų savaitę ES valstybių narių, šalių kandidačių ir šalių stebėtojų parlamentų nariai susiburia aptarti ekonominių, biudžeto, aplinkos ir socialinių klausimų. 2022 m. ji pavadinta „ES ekonomikos valdymu parlamentų akimis, o kovo 15–16 d. vyko jos plenarinė sesija. Joje Komisijos pirmininkė U. von der Leyen nuotoliniu būdu sakė pagrindinę kalbą, vyko plenarinis posėdis dėl ES nuosavų išteklių, plenarinis posėdis dėl Stabilumo ir augimo pakto reformos (kuriame Komisijos narys P. Gentiloni pateikė įžangines pastabas) ir aukšto lygio konferencija dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės.

⁹⁵ 10-asis ir 11-asis jo posėdžiai vyko vasario 28 d. Paryžiuje ir spalio 25 d. Briuselyje. Abiejuose posėdžiuose dalyvavo Komisijos narė Y. Johansson.

⁹⁶ TPK dėl Europos Sąjungos strateginio ekonominio savarankiškumo, kurioje dalyvavo Komisijos narys T. Bretonas (kovo 14 d.); TPK dėl bendros užsienio ir saugumo politikos ir bendros saugumo ir gynybos politikos, kurioje dalyvavo vyriausiasis įgaliotinis ir Komisijos pirmininko pavaduotojas J. Borrellis (rugsėjo 5 d.); TPK dėl stabilumo, ekonomikos koordinavimo ir valdymo ES, kurioje dalyvavo vykdomasis pirmininko pavaduotojas V. Dombrovskis (spalio 11 d.).

⁹⁷ 2022 m. Tarptautinės moters dienos proga surengtame TPKS tema „Ambicinga Europos moterų ateitis po COVID-19 pandemijos. Psichologinis krūvis, lyčių lygybė dirbant nuotoliniu būdu ir neapmokamas priežiūros darbas po pandemijos“, kuriame dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotoja V. Jourová ir Komisijos narė H. Dalli (kovo 3 d.); TPKS dėl pirmų Konferencijos dėl Europos ateities rezultatų, kuriame dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotoja D. Šuica (lapkričio 17 d.); TPKS dėl ES plėtros politikos po Rusijos invazijos į Ukrainą, kuriame dalyvavo Komisijos narys O. Várhelyi (birželio 27 d.); TPKS dėl nuo karo bėgančių ukrainiečių moterų teisių, kuriame dalyvavo Komisijos narys N. Schmitas (liepos 12 d.); TPKS dėl Konferencijos dėl Europos ateities išvadų ir nacionalinių parlamentų vaidmens ES, kuriame dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotoja D. Šuica (spalio 26 d.); TPKS dėl Eurojusto veiklos vertinimo, kuriame dalyvavo Komisijos narys D. Reyndersas (lapkričio 30 d.); TPKS dėl teisinės valstybės padėties ES, kuriame dalyvavo Komisijos narys D. Reyndersas (gruodžio 1 d.).

parlamentų narių balso svarbą kuriant koalicijas, kuriomis šiais neramiais laikais siekiama teigiamų pokyčių daugelyje sričių.

Per antrąjį 2022 m. plenarinį posėdį COSAC priėmė išvadas ir pranešimą, po dvejų metų pertraukos vėl grįždama prie šios praktikos. Išvadose pripažinta, kad COSAC delegatų ir Europos Komisijos narių neoficialios vaizdo konferencijos yra naudingos siekiant sudaryti sąlygas laiku ir išsamiai aptarti konkrečias Europos iniciatyvas. 2022 m. tokie mainai vyko tris kartus⁹⁸ – visus kartus per antrąjį pusmetį, nes pirmąjį pusmetį COSAC daugiausia rengė diskusijas savo darbo grupėse.

Pranešime⁹⁹ nurodytos dvi COSAC darbo grupės, įsteigtos pirmininkaujant Prancūzijai. Darbo grupė dėl nacionalinių parlamentų vaidmens pateikė keletą pasiūlymų stiprinti subsidiarumo kontrolės sistemą ir anksčiau bei plačiau juos įtraukti į politikos ciklą. Be kita ko, pasiūlyta tokių priemonių: prieš Komisijai pateikiant pagrindinius teisės aktų tekstus ar rinkinius rengti *ad hoc* tarpparlamentines konferencijas; Komisijos nariams, Europos Parlamento nariams arba Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės ministrams aktyviau dalyvauti COSAC darbe; suteikti nacionalinių parlamentų Europos reikalų komitetų ir COSAC pirmininkams teisę raštu pateikti klausimų Komisijai (panašią į teisę, kurią Europos Parlamentas turi pagal Sutarties dėl ES veikimo 230 straipsnį). Šiuos pasiūlymus būtų galima įgyvendinti naudojantis esamais kanalais, palaikant politinį dialogą su Komisija. Tačiau dėl kitų pasiūlymų, pavyzdžiui, nacionaliniams parlamentams suteikti kolektyvinę netiesioginės iniciatyvos teisę, sumažinti ribą, kurią pasiekus pradama geltonosios kortelės procedūra, arba pratęsti pagrįstų nuomonių pateikimo terminą¹⁰⁰, reikėtų reformuoti Sutartis. Antroji darbo grupė rekomendavo skatinti geriau suprasti Europos vertybių ir teisinės valstybės sąvokas ir užtikrinti geresnę stebėseną, kaip jų laikomasi, be kita ko, pasitelkiant nacionalinius parlamentus.

Atsakydama¹⁰¹ į COSAC pranešimą, Komisija pakartojo, kad yra pasirengusi stiprinti dialogą su nacionaliniais parlamentais naudodamasi nusistovėjusiais ryšių ir bendradarbiavimo kanalais, kad jiems būtų lengviau prisidėti prie Komisijos politinių ir teisėkūros iniciatyvų ir teikti pastabas dėl jų.

Kai kurie COSAC darbo grupių pateikti pasiūlymai atkartoją 2022 m. gegužės 9 d. Konferencijos dėl Europos ateities galutinėje ataskaitoje išdėstyti pasiūlymus. Be kita ko, juose buvo siūloma pertvarkyti subsidiarumo kontrolės mechanizmą, suteikti nacionaliniams parlamentams (ir teisėkūros įgaliojimus turintiems regioniniams parlamentams) galimybę siūlyti Europos lygmens teisėkūros iniciatyvų ir ankstesniame etape užmegzti ryšius tarp Komisijos ir nacionalinių parlamentų.

2022 m. spalio 12–13 d. Suomijos Eduskunta surengė pirmąjį Ateities komitetų pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimą¹⁰², kad atidarytų naują tarpparlamentinį forumą, kuriame būtų

⁹⁸ Spalio 6 d. su Komisijos pirmininko pavaduotoja M. Vestager dėl bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės, spalio 27 d. – su Komisijos pirmininko pavaduotoja V. Jourová dėl Teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ir Žiniasklaidos laisvės akto, o lapkričio 24 d. – su Komisijos pirmininko pavaduotoju M. Šeščovičium dėl ES ir JK santykių, visų pirma kiek tai susiję su Šiaurės Airijos protokolu.

⁹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-LT/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A52022XP1214%2801%29>

¹⁰⁰ Dėl dabartinių ribų žr. 51 išnašą.

¹⁰¹ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270a85610010/Letter%20from%20VP%20Sefcovic.pdf> ir <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88625192f0186270b8cca0011/Annex%20-%20Reply%20to%20the%20LXVIII%20COSAC%20Contribution.pdf> (tik anglų kalba).

¹⁰² <https://www.eduskunta.fi/EN/valiokunnat/tulevaisuusvaliokunta/Pages/The-World-Summit-of-the-Committees-of-the-Future.aspx>

diskutuojama apie ateities politiką¹⁰³. Viena iš Tarpparlamentinės sąjungos (IPU) 2022 m. visuotinėje parlamentinėje ataskaitoje parlamentams pateiktų rekomendacijų buvo orientuotis į ateitį ir rengti viešas diskusijas apie ateitį¹⁰⁴.

2022 m. tarpparlamentiniuose forumuose nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė i) geopolitinei situacijai ir karo keliamiems iššūkiams, taip pat būtinybei didinti Europos demokratijos atsparumą, ii) išsamiems svarstymams apie savo vaidmenį priimant Europos mazo sprendimus COSAC darbo grupėse ir Konferencijos dėl Europos ateities procese. Be to, atsirado naujas pasaulinis tarpparlamentinio dialogo dėl ateities politikos forumas, suteikiantis galimybę ES nacionaliniams parlamentams plėtoti prognozavimo pajėgumus ir aktyviai spręsti ateitį lemiančius klausimus.

6. REGIONINIŲ PARLAMENTŲ VAIDMUO

Regioniniai parlamentai netiesiogiai prisideda prie Komisijos santykių su nacionaliniais parlamentais. Pagal Protokolą Nr. 2, atlikdamas ES teisės aktų projektų subsidiarumo patikrą ir teikdamas pagrįstas nuomones, kiekvienas nacionalinis parlamentas prireikus turės konsultuotis su teisėkūros įgaliojimus turinčiais regioniniais parlamentais.

Regioninių parlamentų nariams taip pat atstovaujama Regionų komitete, kuris vykdo stebėseną per Subsidiarumo stebėsenos tinklą ir jo skaitmeninę platformą, skirtą padėti įstatymų leidžiamąją galią turintiems regionų parlamentams dalyvauti taikant išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmą (REGPEX)¹⁰⁵. Regionų komitetas per tinklą „RegHub“ taip pat dalyvauja Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformoje, kuri padeda Komisijai vykdamas geresnio reglamentavimo veiklą supaprastinti ES teisės aktus ir mažinti našumą¹⁰⁶.

Nors Sutartyse nėra aiškios nuostatos dėl tiesioginės Komisijos ir regioninių parlamentų sąveikos, Komisija atsižvelgia į jų indėlį ir atsako į jų pastabas. Vis daugiau regioninių parlamentų¹⁰⁷ tiesiogiai Komisijai teikė vis daugiau rezoliucijų: 2022 m. pateiktos 74 rezoliucijos, 2021 m. – 50 rezoliucijų, o 2020 m. – 33 rezoliucijos. Jos buvo susijusios su įvairiomis temomis ir iniciatyvomis, pavyzdžiui, sanglaudos politika ir regioniniais klausimais, Konferencija dėl Europos ateities, Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą ir žmogaus teisėmis. Kai kuriuose pateiktuose dokumentuose daugiausia dėmesio skirta konkrečioms Komisijos

¹⁰³ Be kita ko, aptartas ir technologijų vaidmuo siekiant užtikrinti aplinkai palankesnę ir lygesnę vystymąsi, būtinybė tarpvalstybiniu mastu reglamentuoti skaitmeninį verslą ir algoritmų naudojimą, taip pat parlamentų bendradarbiavimo svarba aktyviai priimant sprendimus.

¹⁰⁴ <https://www.ipu.org/impact/democracy-and-strong-parliaments/global-parliamentary-report/global-parliamentary-report-2022-public-engagement-in-work-parliament>

¹⁰⁵ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Daugiau informacijos apie Regionų komiteto subsidiarumo kontrolės veiklą pateikta 2.4 skirsnyje.

¹⁰⁶ Daugiau informacijos apie Ateičiai tinkamo reglamentavimo platformą ir tinklą „RegHub“ pateikta 2.1 ir 2.4 skirsniuose.

¹⁰⁷ Regioniniai parlamentai: Flandrijos, Valonijos, Briuselio sostinės regiono ir Belgijos vokiškai kalbančios bendruomenės (Belgija); Bavarijos, Tiuringijos ir Badeno-Viurtembergo (Vokietija); Balearų salų, Baskų krašto, Estremadūros ir Navaros (Ispanija); Emilijos-Romanijos ir Aostos slėnio (Italija); Aukštutinės Austrijos (Austrija); Pakarpatės (Lenkija), taip pat Tarprekštinis parlamento narių taryba (Sarlandas ir Reino kraštas-Pfalcas, Vokietija); Didysis rytų regionas (Prancūzija); Liuksemburgas (Liuksemburgas); Valonija, Valonijos ir Briuselio federacija ir Belgijos vokiškai kalbanti bendruomenė (Belgija)]. Daugiau nei 50 proc. šių rezoliucijų (37) parengė Bavarijos regioninis parlamentas. Taip pat itin aktyvūs buvo Balearų salų (11 rezoliucijų), Baskų krašto (6 rezoliucijos) ir Tiuringijos (4 rezoliucijos) regioniniai parlamentai.

komunikatams¹⁰⁸ ir teisės aktų rinkiniams ar pasiūlymams¹⁰⁹, o penkiuose iš jų išreikštas susirūpinimas dėl subsidiarumo¹¹⁰. Regioniniai parlamentai ne tik teikė nuomones, bet ir dalyvavo Komisijos surengtose viešose konsultacijose, nors šiuo kanalu kol kas aktyviai naudojosi tik vienas regioninis parlamentas, pateikęs atsakymus keliose Komisijos surengtose viešose konsultacijose¹¹¹. Vienas regioninis parlamentas pasinaudojo kitu kanalu ir pateikė šešias nuomones per savo šalies nacionalinį parlamentą¹¹². Be susirašinėjimo, Komisijos nariai taip pat susitiko su regioniniais parlamentais¹¹³.

7. IŠVADA

Apskritai, palyginti su ankstesniais metais, nacionalinių parlamentų vykdomos subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymosi stebėsenos, siekiant užtikrinti, kad ES veiksmų būtų imamasi tik tada, kai būtina, ir tik tiek, kiek būtina, intensyvumas ir jų santykiai su Komisija palaikant aktyvų dialogą raštu ir žodžiu, pasikeitė labai mažai.

Pavyzdžiui, bendras nuomonių (įskaitant pagrįstas nuomones) skaičius išliko beveik nepakitęs (2022 m. – 355 nuomonės, o 2021 m. buvo 360), o skirtingų nacionalinių parlamentų pateiktų nuomonių skaičius ir toliau labai skyrėsi. 10 aktyviausių parlamento rūmų pateiktų nuomonių procentinė dalis tokia pati kaip ir 2021 m. (79 proc.), o nuomonių pateikusių rūmų padaugėjo vienas. Apskritai, nacionaliniai parlamentai, kurie tradiciškai daugiausia tikrino, ar pasiūlymuose laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų, 2022 m. tai darė ir toliau.

¹⁰⁸ Europos universitetų strategijai (COM(2022) 16 *final*), Komunikatui „Tvarūs anglies ciklai“ (COM(2021) 800 *final*), Naujajai ES judumo mieste sistemai (COM(2021) 811 *final*), Planui „REPowerEU“ (COM(2022) 230 *final*), 2022 m. ES teisingumo rezultatų suvestinei (COM(2022) 234 *final*), ES saulės energetikos strategijai (COM(2022) 221 *final*), Europos piliečių iniciatyvai „Minority SafePack“ – milijonas parašų už įvairovę Europoje“.

¹⁰⁹ Dėl skaidrumo ir politinės reklamos (COM(2021) 731 *final*), kovos su antisemitizmu (COM(2021) 615 *final*), Europos aukštojo mokslo įstaigų bendradarbiavimo (COM(2022) 17 *final*), transeuropinio transporto tinklo kūrimo (COM(2021) 812 *final*), operatyvinio policijos bendradarbiavimo (COM(2021) 780 *final*), pramoninių išmetamų teršalų ir atliekų sąvartynų (COM(2022) 156 *final*), seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su tokia prievarta (COM(2022) 209 *final*), tausiojo augalų apsaugos produktų naudojimo (COM(2022) 305 *final*), Europos žiniasklaidos laisvės akto (COM(2022) 457 *final*), Sąjungos suderinto požiūrio į ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumo didinimą (COM(2022) 551 *final*).

¹¹⁰ Bavarijos regioninio parlamento dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl Sąjungos piliečių teisės balsuoti ir kandidatuoti vietas savivaldos rinkimuose (COM(2021) 733 *final*), pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis (COM(2021) 851 *final*), pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl taisyklių, kuriomis reglamentuojama įsiskolinimui palankių mokesčių iškraipymą mažinanti lengvata ir galimybės atskaityti palūkanas įmonių pelno mokesčio tikslais ribojimas, nustatymo (COM(2022) 216 *final*) ir dėl pasiūlymo dėl Europos žiniasklaidos laisvės akto (COM(2022) 457 *final*), dėl pastarojo – taip pat ir Tiuringijos regioninio parlamento.

¹¹¹ Bavarijos regioninis parlamentas pateikė pastabų daugiau kaip dvidešimtyje viešų konsultacijų dėl įvairių politikos sričių iniciatyvų.

¹¹² Flandrijos parlamentas pateikė nuomones dėl 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategijos (COM(2020) 698 *final*), pasiūlymo dėl Reglamento dėl Eurojusto veiklos, susijusios su įrodymais, susijusiais su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui ir karo nusikaltimais, dokumento „2022 m. Europos semestras. Pavasario dokumentų rinkinys“ (COM(2022) 600 *final*), taip pat tris nuomones savo iniciatyva dėl referendumų Ukrainoje, Mashos Amini mirties ir žmogaus teisių padėties Irane, taip pat humanitarinės krizės Somalio pusiasalyje. Pagal prie Sutarčių pridėtą deklaraciją Nr. 51 Flandrijos parlamentas yra Belgijos nacionalinės parlamentinės sistemos dalis. Pagal 2017 m. Belgijos nacionalinio ir regioninių parlamentų bendradarbiavimo susitarimą regioninių parlamentų nuomonės perduodamos per Parlamentinių asamblėjų pirmininkų sueigos sekretoriata, kuris veikia Belgijos Senate. Todėl Komisija tas nuomones techniškai užregistravo kaip Belgijos Senato nuomones ir jam pateikė atsakymą.

¹¹³ 2022 m. Komisijos narys O. Várhelyi susitiko su Flandrijos regioniniu parlamentu (2022 m. gegužės 11 d. Belgijoje) pasikeisti nuomonėmis dėl ES kaimynystės ir plėtros politikos.

Bendrai, nacionaliniai parlamentai dažniau teikė nuomones dėl pasiūlymų, kuriems taikoma subsidiarumo kontrolė, nei dėl komunikatų arba nuomones savo iniciatyva – ši tendencija būdinga Komisijos kadencijos metams, kuriais pateikiama daug pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Viešose konsultacijose vis dar dalyvaujama menkai.

Dėl 2022 m. įvykusių pokyčių, susijusių su tikrinimu, kaip laikomasi subsidiarumo principo, padarytos šios svarbios išvados.

- Nacionaliniai parlamentai daugiausia pagrįstų nuomonių pateikė dėl Europos Parlamento pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos rinkimų teisės reformos. Nuo 2017 m. dėl jokio atskiro pasiūlymo nebuvo pateikta tiek pagrįstų nuomonių (5) ir surinkta tiek balsų (8), nors tai vis vien gerokai mažiau, nei reikia, kad būtų privaloma peržiūrėti teisėkūros procedūra priimamo akto projektą (kad būtų taikoma geltonosios kortelės procedūra).
- Apskritai, palyginti su praėjusiais metais, 2022 m. pagrįstų nuomonių, kuriose teigiama, kad nesilaikoma subsidiarumo principo, pateikta dvigubai daugiau (32). Nors tai vis dar gerokai mažiau už anksčiau pasiektus aukščiausius lygius, nuo 2016 m. tokio padidėjimo nebuvo. Vis dėlto nemažai jų buvo grindžiamos ne aiškia kritika dėl subsidiarumo principo pažeidimo, o tuo, kad, kaip manoma, nebuvo išnagrinėtos nacionalinės aplinkybės.
- Daugiau kaip 40 proc. pagrįstų nuomonių pateikė vienas nacionalinis parlamentas – Švedijos Riksdagas. Tokia didelė procentinė dalis jau buvo užfiksuota anksčiau, bet ne per pastaruosius kelerius metus.

Palyginti su ankstesnėmis dviem Komisijos kadencijomis, per pirmus trejus U. von der Leyen vadovaujamos Komisijos veiklos metus matyti, kad nuomonių ir pagrįstų nuomonių, kuriose nacionaliniai parlamentai išreiškia susirūpinimą dėl subsidiarumo, apskritai aiškiai sumažėjo.

Komisijos ir regioninių parlamentų santykiuose 2022 m. tie parlamentai pateikė gerokai daugiau dokumentų (72) nei ankstesniais dvejais metais (2021 m. – 50, 2020 m. – 33), daugiausia dėl didelio vos kelių regioninių parlamentų aktyvumo.

Net ir 2022 m. panaikinus dėl COVID-19 įvestus apribojimus ir daugiausia vėl ėmus rengti fizinius susitikimus, tam tikri renginiai, pavyzdžiui, neeiliniai COSAC pirmininkų susitikimai su Komisijos nariais, dėl praktinių priežasčių ir toliau vyko virtualiai.

2022 m. nacionaliniai parlamentai pasiūlė būdų, kaip padidinti savo įtaką ES, anksčiau ir plačiau įsitraukus į politikos ciklą. Šie pasiūlymai išdėstyti specialios COSAC darbo grupės išvadose ir plenarinio posėdžio pranešime¹¹⁴, taip pat paminėti Konferencijos dėl Europos ateities galutinėje ataskaitoje. Nors pagal kai kuriuos pasiūlymus reikėtų keisti Sutartis, Komisija pakartojo, kad yra pasirengusi stiprinti dialogą su nacionaliniais parlamentais naudodamasi nusistovėjusiais ryšių ir bendradarbiavimo kanalais, kad jiems būtų lengviau prisidėti prie Komisijos politinių ir teisėkūros iniciatyvų ir teikti pastabas dėl jų.

¹¹⁴ Žr. 99 ir 101 išnašas dėl COSAC pranešimo ir Komisijos atsakymo.